

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

20 באוקטובר 2021

1454

י"ד בחשוון התשפ"ב

עמוד

הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 25) (שילוב תלמידי ישיבות), התשפ"ב-2021 60

הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 25) (שילוב תלמידי ישיבות), התשפ"ב-2021

תיקון סעיף 2 1. בחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 2, בפסקה (3), אחרי "שבתוספת" יבוא "הראשונה".

ד ב ר י ה ס ב ר

שנייה" למשך 3 שנים (עד יום י"א בתמוז התשפ"ג (30 ביוני 2023)) שבה אי-עמידה ביעדי הגיוס שקבעה הממשלה תצמצם את סמכותו של שר הביטחון והוא יוכל לדחות את שירותם של בני המגזר החרדי עד לגיל 21 בלבד. לאחר גיל זה יהיה שר הביטחון רשאי לדחות את גיוסם של שאר דחויי השירות מקרב בני הציבור החרדי "בשים לב ליעד השנתי הכולל לגיוס שקבעה הממשלה".

ביום כ"א באלול התשע"ז (12 בספטמבר 2017) נפסק בבג"ץ 1877/14 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (ניתן ביום 12.9.2017) (להלן – פסק דין התנועה למען איכות השלטון), כי פרק ג' כנוסחו בעקבות תיקון 21 לחוק אינו חוקתי וביום ג' בתשרי התשע"ט (12 בספטמבר 2018) הוא יבוטל. פסק הדין קבע כי פרק ג' אינו חוקתי בשל פגיעתו בזכות היסוד לשוויון ובשל אי-עמידתו של ההסדר הקיים בתנאי פסקת ההגבלה בחוקי-יסוד: כבוד האדם וחירותו. כך נקבע כי פרק ג' אינו עומד ב"מבחן הרציונלי התיאורטי" של התאמת האמצעי שנוקטים אותו לתכלית החוק, בין השאר, בשל העדרה של תקופת קבע ועמימות לגבי הדין החל לאחר תום תקופת ההסתגלות השנייה, העדר אמצעים בעלי השפעה ממשית בתקופת ההסתגלות, עמימות לגבי שיקול הדעת הנתון לשר הביטחון בתקופת ההסתגלות השנייה בנוגע לדחיית שירותם של תלמידי ישיבות מעל לגיל 21, דחיית השירות "האוטומטית" עד לגיל 21 באין עמידה ביעדי הגיוס שקבעה הממשלה, הותרת שיקול הדעת הרחב בידי הממשלה ושר הביטחון בנוגע לדחיית שירות או מתן פטור לתלמידי הישיבות, וכן הותרת שיקול דעת רחב בעניין קביעת יעדי הגיוס על ידי הממשלה בהמלצת שר הביטחון.

נוסף על כך קבע פסק הדין כי גם "במבחן הרציונלי המעשי" לא הוכח כי האמצעי תואם את תכלית החוק, בשים לב לכך שיעדי הגיוס בפועל לא הושגו, כי הפער בין הגיוס בפועל לבין יעדי הגיוס הלך וגדל ואף נראה כי אחוזי הגיוס קטנו ביחס לגידולה של האוכלוסייה החרדית באוכלוסייה הכללית. לנוכח כל זאת, כאמור, פסל בג"ץ את פרק ג' לחוק כנוסחו בתיקון 21.

בעקבות פסיקת בג"ץ הקים שר הביטחון ועדה מקצועית בראשות היועץ המשפטי למערכת הביטחון ובהשתתפות ראש אגף כוח אדם בצבא ההגנה לישראל, הפרקליט הצבאי הראשי, הרב הצבאי הראשי וראש האגף הביטחוני-חברתי במשרד הביטחון (להלן – הוועדה). תפקיד הוועדה היה לגבש הסדר בריקוימה, שיעלה בקנה

כללי בעקבות ביטולו של חוק דחיית שירות תלמידי ישיבות שתורתם אומנותם, התשס"ב-2002, על ידי בית המשפט העליון בבג"ץ 6298/07 רסלר נ' כנסת ישראל (ניתן ביום 21.02.2012), נחקקו חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 19), התשע"ד-2014 (ס"ח התשע"ד, עמ' 350) (להלן – תיקון 19 לחוק), וחוק שירות ביטחון (תיקון מס' 21), התשע"ה-2015 (ס"ח התשע"ו, עמ' 262) (להלן – תיקון 21 לחוק), אשר תיקנו את חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן – חוק שירות ביטחון או החוק). יחד עימם נחקק, כחלק ממכלול שלם, חוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014 (להלן – חוק שירות לאומי-אזרחי).

תיקונים 19 ו-21 לחוק קבעו, במסגרת פרק ג' לחוק (להלן – פרק ג'), הסדר חדש לשילובם בשירות של תלמידי הישיבות, שבבסיסו ההכרה כי יש להתייחס לחברה החרדית כאל ציבור של פרטים הערבים זה לזה. זאת בשל הערכים הייחודיים המשותפים לבני המגזר החרדי ובשל התייחסות המדינה לחברה זו כחברה ייחודית במשך למעלה משבעים שנה.

בהתאם לכך קבעו תיקונים 19 ו-21 לחוק עיקרון ולפיו יש לשלב את בני המגזר החרדי בשירות בצבא ההגנה לישראל (להלן – צה"ל), בתהליך הדרגתי ומודר הנפרש על פני כמה שנים ולאפשר להם לשרת גם במסלולים הלופיים לשירות הצבאי. מימוש עקרון השילוב ההדרגתי התבצע באמצעות קביעת יעדי גיוס שנתיים של המשרתים בשירות הצבאי ובשירות הלאומי-אזרחי מקרב כלל הציבור החרדי בשנתוני הגיוס הרלוונטיים.

תיקון 19 לחוק, מיום י"ז באדר ב' התשע"ד (19 במרס 2014), קבע כי יעדי הגיוס ייקבעו בהחלטות ממשלה וכי תיקבע תקופת ההסתגלות של 3 שנים (עד יום ו' בתמוז התשע"ז (30 ביוני 2017)) שבה אי-עמידה ביעדי הגיוס שקבעה הממשלה לא תגרום טנקציה. לאחר שלוש השנים האמורות תחל תקופת הקבע שבה אי-עמידה ביעדי הגיוס שקבעה הממשלה תצמצם את סמכותו של שר הביטחון והוא יוכל לדחות את שירותם של בני המגזר החרדי עד לגיל 21 בלבד, ועל בני 21 ומעלה, למעט 1,800 תלמידי ישיבה "מתמידים", תחול חובת גיוס.

תיקון 21 לחוק מיום י"ח בכסלו התשע"ו (30 בנובמבר 2015) דבק באותו העיקרון – קביעת יעדי גיוס לבני המגזר החרדי. התיקון קבע כי תקופת ההסתגלות תוארך ב-3 שנים (עד יום ח' בתמוז התש"ף (30 ביוני 2020)) ותיקרא "תקופת ההסתגלות הראשונה" וכן כי תיקבע "תקופת ההסתגלות

¹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107; התשע"ט, עמ' 158.

דברי הסבר

העלאת דמי הקיום של המשרתים שירות מלא, והוקרה ותגמול בדמות מימון מלא מטעם המדינה של לימודי תואר ראשון לכלל מסיימי השירות הצבאי, יהיו נקישת עמדה להוקרת המשרתים בצה"ל, לחיזוקו כצבא-עם ממלכתי ולצמצום אי-השוויון. בד בבד, המליצה הוועדה לשקול הרחבה של הפעולות כלפי מי שמפר את חובת השירות בלא שקיבל דחיית שירות או פטור ונעדר מן השירות שלא כדין, וזאת באופן כללי ולא דווקא במגזר החרדי. בעניין זה הומלץ לשקול צעדים מינהליים כגון שלילת הטבות שהמדינה מעניקה. בנושא זה נדרשת עבודה בין-משרדית לגיבוש צעדים מתאימים.

לכסוף, נתוני הגיוס לשירות הלאומי-אזרחי היו רחוקים מאוד מהיעדים שהוצבו במסגרת ההסדרים הקודמים בחוק. הטעמים לכך כפי שהוצג לוועדה, הם, בין השאר, קביעה בחוק של גיל מינימלי לצורך ההצטרפות לשירות הלאומי-אזרחי והעדר תמריץ כלכלי ביחס לזומרים בשיבות. לפיכך סברה הוועדה כי קיימת חשיבות רבה ליצירת מסלולי שירות לאומי-אזרחי אטרקטיביים בעבור האוכלוסייה החרדית. לפיקוח ובקרה על מסלולי השירות וכן ליצירת תמריצים להשתלבות בהם. כמו כן, הומלץ להקדים את גיל ההצטרפות לשירות לאומי-אזרחי בעבור נשואים בלבד לגיל 20 (במקום גיל 21 כיום). בצד מסלולי השירות הלאומי-אזרחי הומלץ לשמר את הבכורה לשירות הצבאי מבחינת גיל המתגייסים, תשלומים ותמריצים אחרים למתגייסים.

המלצות הוועדה תורגמו להצעת חוק ממשלתית, שהונחה על שולחן הכנסת ה־20 (להלן – הצעת החוק הקודמת). ההצעה אושרה בקריאה ראשונה, והועברה לטיפול ועדה מיוחדת שהכנסת הקימה לעניין זה. ואולם עוד בטרם הסתיים הדיון בוועדה המיוחדת לקראת אישור הצעת החוק בקריאה שנייה ושלישית, התפזרה הכנסת ה־20. הכנסת ה־21 והכנסת ה־22 התפזרו, לאחר שלא צלחה מלאכת הרכבת הממשלה, וממילא לא התחדשו הליכי חקיקת החוק. גם בכנסת ה־23 לא הובאה ההצעה לאישור הממשלה והכנסת, שעסקו בעיקר בטיפול במגפת הקורונה ובמשבר הכלכלי שנלווה אליה, עד להחלטה על פירוק הממשלה ופיוזר הכנסת בסוף חודש דצמבר 2020.

במקביל, במהלך איסוף הנתונים בעניין מספר המתגייסים החרדים ביחס לשנת הגיוס 2018 (תהליך שהתבצע בין החודשים אפריל-יוני 2019), התעורר חשש בצה"ל כי נפלה טעות בדיווח על אודות מספר המתגייסים החרדים ביחס לשנת הגיוס 2017. בעקבות כך, נערכה בחינה חוזרת ומעמיקה של הנתונים. בעקבות הממצאים, הורה הרמטכ"ל ביום ו' בכסלו התשפ"ד (4 בדצמבר 2019) על הקמת צוות בדיקה לבחינת אופן איסוף הנתונים של גיוס חרדים לצה"ל. בראש הצוות עמד האלוף במיל' רוני נומה (להלן – צוות נומה). בחודש פברואר 2020 פורסמו מסקנות צוות נומה.

אחד עם צורכי הצבא כצבא-עם ממלכתי ועם פסיקת בית המשפט העליון אשר ביטלה את פרק ג', ויזכה להסכמה הרחבה הנדרשת, לשם עיגונו בחקיקה. הוועדה נפגשה עם גורמי צבא, גורמים ממשלתיים, רבנים ואנשי ציבור נוספים.

הוועדה סברה כי השוויון בגיוס לצה"ל הוא ערך עליון והוא חיוני לשמירה על צה"ל וחזוקו כצבא-עם ממלכתי הממלא את ייעודו – הגנה על מדינת ישראל והבטחת קיומה. הוועדה הכירה בחשיבותם של לימוד ולומדי התורה בעם ישראל ובמדינת ישראל. בד בבד, סברה הוועדה כי יש לנקוט צעדים משמעותיים ואקטיביים לצמצום אי-השוויון בשירות ולהעלאת שיעור המתגייסים מקרב בני הציבור החרדי, תוך הבנה מעשית כי שיעור הגיוס במגזר החרדי לא ישתווה באופן מלא בשנים הקרובות לשיעור הגיוס במגזר הכללי.

כדי לאפשר לתהליכים המתרחשים בעניין זה במגזר החרדי להעמיק ולהבשיל, המליצה הוועדה לקבוע יעדי גיוס ארוכי טווח וליצור תהליך שישקף עליה מדורגת בשיעור הגיוס במגזר החרדי לטווח הארוך עם זאת, ברור כי פוטנציאל הגידול במספר המשרתים מקרב בני הציבור החרדי ילך ויפחת ככל שמספר המשרתים מקרבם יעלה. על כן, המליצה הוועדה להתבסס על שיעורי הגיוס הקיימים כנקודת מוצא, וקביעת שיעור גיוס התחלתי לצה"ל של 3,100 משרתים (על בסיס של כ־3,000 חרדים שהתגייסו לצה"ל בשנת הגיוס 2017) ושיעור השתלבות התחלתי בשירות הלאומי-אזרחי של 600 משרתים (על בסיס של כ־530 חרדים שהשתלבו בשירות הלאומי-אזרחי בשנת הגיוס 2017).

כמו כן הוצע כי בסופה של כל שנה תיבחן השגת יעדי הגיוס. עם זאת, כדי לאפשר היערכות של המדינה ליישום המלצות הוועדה וכן לאפשר השפעה ראשונית של הצעדים המומלצים שייעודם הגברת שיעור הגיוס, הומלץ כי לא יהיו השלכות בפועל לאי-השגת יעדי הגיוס במהלך השנתיים הראשונות לתחולת ההסדר המוצע. החל מהשנה השלישית, שיעור גיוס בפועל הנופל מ־95% מיעד הגיוס השנתי יביא לצמצום בהיקף התמיכה הכוללת בשיבות (למעט ישיבות שבהן קיימים שיעורי גיוס מעל לרף מסוים שייקבע בחוק). יעדי הגיוס השנתיים וכן ההשלכות הכלכליות בשל אי-עמידה בהם ייקבעו בחוק, וככל שלא יושגו יעדי הגיוס במשך כמה שנים רצופות השפעת ההשלכות האמורות תגבר.

אם לא יושג שיעור גיוס בהיקף של 85% לפחות מיעדי הגיוס השנתיים במשך שלוש שנים רצופות (להוציא השנתיים הראשונות מתחילת התיקון המוצע, שבהן כאמור לא יינקטו צעדים בשל אי-עמידה ביעדי הגיוס), יפקע התיקון לחוק לאחר 12 חודשים.

עוד סברה הוועדה כי יש להסדיר תגמולים לכלל המשרתים שירות מלא, שיבטאו הכרה בתרומתם של המשרתים להגנת המדינה ולהבטחת קיומה. לדוגמה,

“פרק ג’ 1: שילוב תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים

סימן א’: מטרה והגדרות

ד ב ר י ה ס ב ר

בחיוביות לימוד התורה. באופן זה ניתן דגש כבר בסעיף המטרה של החוק, ובהמשך בסעיפיו השונים כפי שיפורט להלן, לחשיבות שבהשתלבותם של חרדים במשק ובשוק התעסוקה, תכלית העומדת לצד תכלית צמצום אי-השוויון בגיוס לשירות סדיר.

לעניין זה, ראוי להפנות לדבריו של השופט עמית, בפסק דין התנועה למען איכות השלטון, בהתייחסו לפרק ג’ בנוסחו הקיים:

“שתי התכליות העיקריות של החוק הן צמצום הפערים בשוויון בנטל והשתלבות בשוק העבודה. בין שתי התכליות יש יחסי גומלין, והאחת מקרינה על השנייה, אך אין האחת נגזרת לשנייה, וכל אחת מהן עומדת איתן על רגליה שלה. אכן, ההנחה היא כי שירות בצה”ל או שירות לאומי יסייעו לצעירי החרדי להשתלב בשוק העבודה. אך הדרך להשתלבות החרדים בשוק העבודה אינה עוברת בהכרח דרך צה”ל. ניתן להשיג את המטרה של הגדלת מספר החרדים המתגייסים בדרך ההפוכה – דרך שילוב מוגבר של חרדים בשוק העבודה, מתוך הנחה כי השינוי בחברה החרדית יחלחל כלפי מטה, ויעלה בסופו של דבר גם את שיעור המתגייסים.

לא יכולה להיות מחלוקת כי הפטור לתלמידי ישיבה מגיוס לצה”ל פוגעת בזכות לשוויון, זכות חשובה הנגזרת ישירות מכבוד האדם. שינוי ולמדנו כי ככל שהזכות הנפגעת חשובה יותר, וככל שמידת הפגיעה בזכות קשה יותר, יש להצביע על אינטרס ציבורי משמעותי שיצדיק את הפגיעה (עניין רסלה, עמ’ 62 והאסמכתאות שם).

לטעמי, הדרך בה ניתן למחול על הפגיעה הקשה בעקרון השוויון, היא אם נעמיד את ההשתלבות של חרדים בשוק העבודה האזרחי על ראש שמחתנו כתכלית כלכלית-חברתית שיש ליתן לה משקל עודף. תכלית כלכלית יכולה להיחשב כתכלית ראויה המצדיקה פגיעה בזכויות אדם (בג”ץ 2605/05 המרכז האקדמי למשפט ולעסקים נ’ שר האוצר, פ”ד סג(2) 545, 622 (19.11.2009)), ובפרט כאשר עוסקים בנו בעתידו ובחוסנו של המשק הישראלי. השתלבות חרדים בשוק העבודה מגשימה גם מטרה חברתית מהותית וצורך חברתי דוחק, אינטרסים שיש בהם כדי להצדיק את הפגיעה בשוויון (למטרה חברתית מהותית ולצורך חברתי ככאלו שיכולים להצדיק פגיעה בכבוד האדם ראו דברי הנשיא ברק בבג”ץ 6427/02 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ’ כנסת ישראל, פ”ד סא(1) 619, 700-698 (2006)).

דבריו של השופט עמית בפסק הדין האמור נותרו כדעת יחיד. ואולם בשנים שחלפו מאז מתן פסק הדין, התחדדה התכלית הכלכלית כפי שיתואר להלן, והצעת החוק מבקשת לשלב בין שתי התכליות ולהציב נקודת איזון חדשה.

צוות נומה קבע, בין השאר, כי מספר המתגייסים החרדים לצה”ל בשנים 2014 עד 2018 אינו תואם את יעדי הגיוס. כמו כן נקבע כי ספירת הנתונים לגבי השנים 2016 ו-2017 נערכה על ידי הגורמים המקצועיים בצה”ל בפרשנות מרחיבה, שחרגה מהוראות החוק. נוסף על כך נמצאו תקלות בספירה בשנים אלה.

ברוח הצוות מופיעים נתוני גיוס החרדים לצה”ל בשנות הגיוס 2016 ו-2017, כפי שנקבעו לאחר בדיקה חוזרת של הנתונים. נמצא, כי מספר המתגייסים החרדים, על פי הגדרת החוק, לשנת הגיוס 2016 עמד על 1,906 ומספר המתגייסים כאמור לשנת הגיוס 2017 עמד על 1,374. יודגש, כי צוות נומה הסתייג גם מנתונים אלה כפי שנקבעו בבדיקה החוזרת, וקבע שורה של ליקויים הנובעים הן מהגדרות החוק והן מאופן ניתוח הנתונים.

נוסף על כך, צוות נומה ציין בדוח כי במסגרת הבדיקה עלתה סוגיית גיל הפטור ומידת השפעתו על היקפי הגיוס ועל שילוב בני המגזר החרדי בשוק התעסוקה, בשל כך שמדובר בסוגיה מהותית בגיבוש ההסדר. הצוות המליץ להוריד באופן הדרגתי את גיל הפטור כך שישורת את האסטרטגיה הלאומית שתסוכם.

לאחר הקמת הממשלה ה-35, ביום י”ז בסיון התשפ”ף (9 ביוני 2020), שלח שר הביטחון לממשלה ולוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, דיווח בדבר מספר המתגייסים החרדים בשנת הגיוס 2018 ובמחצית הראשונה של שנת הגיוס 2019. דיווחים אלה נשלחו בעקבות דיווח שערך צה”ל בדבר מספר המתגייסים בתקופות האמורות, לאחר שבוצעה בדיקה נוספת של הנתונים בעקבות דוח צוות נומה, אך בהבהרה כי מדובר בדיווח היסודי ביותר שניתן להכין במצב הדברים הקיים, בטרם הושלמה עבודת המטה ליישום המלצות צוות נומה. על פי הדיווח האמור, שהוא כאמור הנתון המדויק ביותר שניתן להעמיד בשלב זה, התגייסו בשנת הגיוס 2018, 1,788 מתגייסים חרדים, ובמחצית הראשונה של שנת הגיוס 2019 התגייסו 983 מתגייסים חרדים. בהמשך ועל בסיס אותם כללי דיווח, נשלח בשם שר הביטחון ביום ו’ בטבת התשפ”א (21 בדצמבר 2020), דיווח בדבר מספר המתגייסים החרדים בשנת הגיוס 2019. המספר עמד על 1,222.

ביום ד’ באלול התשפ”א (12 באוגוסט 2021) פורסם תזכיר חוק להערות הציבור, בנוסח דומה בעיקרו להצעת החוק הקודמת שהוגשה לכנסת בשנת 2018 ועברה בקריאה ראשונה.

בתזכיר האמור, שהוביל להצעת החוק הנוכחית, בסעיף מטרת החוק, חודד כי מטרתו של פרק ג’ המוצע היא לצמצם את אי-השוויון בגיוס לשירות סדיר לרבות באמצעות שילוב של בני הציבור החרדי בשירות לאומי-אזרחי, ולצד זאת לקדם את השתלבותם של חרדים בשוק התעסוקה ואת תרומתם למשק המדינה, והכול תוך הכרה

26. מטרתו של פרק זה לצמצם את אי-השוויון בגיוס לשירות סדיר, לרבות באמצעות שילוב של בני הציבור החרדי בשירות לאומי-אזרחי, ולקדם את השתלבותם בשוק התעסוקה ואת תרומתם למשק המדינה, והכול תוך הכרה בחשיבות לימוד התורה.

ד ב ר י ה ס ב ר

הראשונות שלאחר תחילת התיקון לחוק (במקום עשר שנים בהצעת החוק הקודמת). בעשר השנים שלאחר מכן ייקבע הגידול ביעדי הגיוס כשיעור הגידול של האוכלוסייה החרדית, בתוספת אחוז אחד. לאחר עשרים וחמש שנים מיום התחילה ייקבעו יעדי הגיוס לפי שיעור הגידול של האוכלוסייה החרדית בלא תוספת האחוז כאמור.

כפי שנכתב בהצעת החוק הקודמת, גם בתוכי החוק הנוכחי הוצע לקבוע בחוק השלכות כלכליות בהעדר עמידה ביעדי הגיוס ואת ביטול המתווה כולו בהעדר עמידה ביעדי הגיוס לאורך זמן.

בעקבות הערות משרדי הממשלה והציבור לתוכי החוק, תוקן הנוסח לעניין גיל הפטור משירות סדיר לאחר דחיית השירות. מוצע כי גיל הפטור יעמוד על 23, ואולם בשלוש השנים הראשונות החל מיום תחילתו של החוק תחול הוראת שעה ולפיה גיל הפטור יהיה 21 למשך שנתיים, ולאחר מכן 22 למשך שנה. הוראת השעה נדרשת, בין השאר, כדי להתמודד עם המשבר הכלכלי שאלי נקלעה מדינת ישראל, יחד עם העולם כולו, בעקבות מגיפת הקורונה. בשל החשיבות שבהתאוששות שוק התעסוקה מוצע לאפשר את שילובם של חרדים בתעסוקה באופן מיידי, שיסייע הן למשק והן לכלל הציבור החרדי שהמשבר האמור לא פסח עליו.

נוסף על כך, ממועד כניסת החוק המוצע לתוקף, מוצע לאפשר שירות סדיר מקוצר למיועד לשירות ביטחון (להלן – מלש"ב) חרדי, החל מגיל 21, באחת משתי חלופות: שירות סדיר בצה"ל למשך שלושה חודשים במסלול ייעודי שבין מטרותיו הכשרה לשירות במערך המילואים, או שירות סדיר בצה"ל למשך שלושה שבועות, במסלול ייעודי שמטרתו הכשרה לתפקידי חירום והצלה לשם שירות במערך המילואים, לצד השתתפות בהכשרה תעסוקתית מיועדת כהגדרתה בחוק המוצע. מטרת מסלולים אלה היא לאפשר לצעירים חרדים שהגיעו לגיל 21 ולא ביצעו שירות סדיר מלא בצה"ל או שירות לאומי-אזרחי, לבצע הכשרה קצרה שתאפשר את הצטרפותם למערך המילואים של צה"ל וגם תסייע באפשרותם להיקלט בשוק העבודה. גם במובן זה, מטרת הממשלה היא כי שתי התכליות העומדות בבסיס החוק המוצע ישלימו זו את זו: ההשתלבות המהירה המוצעת בשוק התעסוקה מותנית בהכשרה אשר תאפשר את שירותם של המשתתפים בה במילואים, בתפקידים בתחום החירום וההצלה, למשך שנים רבות.

כמו כן, מוצע לאפשר למלש"בים חרדים לשרת שירות לאומי-אזרחי חלק השירות הצבאי, מגיל 20, ולנשואים מגיל 19. מדובר בהורדה נוספת של גיל ההשתלבות בשירות הלאומי-אזרחי, מעבר להורדה שסוכמה במסגרת הצעת החוק הקודמת, במטרה לעודד את שירותם של החרדים

נכון להיום, שיעור התעסוקה של גברים חרדים (כ-48%, על פי הנתונים שהתקבלו לפני משבר הקורונה) נמוך משמעותית ביחס לקבוצות אחרות: 87.7% בקרב גברים יהודים שאינם חרדים ו-76% בקרב גברים ערבים. בשנים האחרונות שיעורי התעסוקה אינם עולים, וזאת בניגוד לשנים קודמות. נתונים נוספים מצביעים על כך שבשנת 2065 האוכלוסייה החרדית תהווה שליש מכלל האוכלוסייה בישראל וכך גם יהיה חלקם בכוח העבודה. שילוב נתונים אלה מראה כי סוגיית אי-השתלבותם בתעסוקה של הגברים החרדים היא אחד האתגרים המקריי כלכליים המשמעותיים ביותר שאיתם מתמודדת מדינת ישראל.

אחד החסמים להשתלבות הגברים החרדים בשוק התעסוקה היא ההוראה בפרק 1' לחוק שירות ביטחון, המונעת מגברים חרדים להשתלב בתעסוקה כתנאי לדחיית שירותם, וזאת עד הגיעם לגיל קבלת הפטור. בשל הוראה זו, הגברים החרדים נכנסים לשוק התעסוקה בגיל מאוחר יותר. הואיל ומרבית הגברים החרדים בשכבות גיל אלה הם נשואים ואבות לילדים – הצורך בהכנסה מיידית מהווה גורם מעכב ברכישת השכלה מקצועית, דבר המשפיע בטווח הארוך על יכולת ההשתכרות. כתוצאה מכך קיים פער של כ-30% בשכר בין גבר יהודי שאינו חרדי בגיל 24 לבין גבר חרדי באותו גיל, והפער הולך וגדל לאורך השנים.

בעבר נמצא כי הורדת גיל הפטור מגיוס משפיעה על העלאת שיעורי התעסוקה ואיכות התעסוקה של הגבר החרדי. על פי מחקר של בנק ישראל והמועצה הלאומית לכלכלה, אשר בחן את ההסדר הקרוי "ריקון הבריכה" (הסדר חד-פעמי בחוק שירות ביטחון שאפשר בשנת 2014 לכלל הגברים החרדים מגיל 22 פטור משירות ביטחון וכתוצאה מכך אפשר להם להשתלב בתעסוקה), הסדר זה הביא לגידול של כ-10% בהשתלבות חרדים בגילים הרלוונטיים בשוק התעסוקה, והגדיל את השכר השנתי (ברוטו) שלהם בכ-20%.

בתוכי החוק בוצעו כמה שינויים נוספים ביחס להצעת החוק הקודמת:

ראשית, עודכנו יעדי הגיוס של בני הציבור החרדי בהתייחס לנתונים המעודכנים בדבר מספר החרדים המתגייסים בשנים האחרונות, כפי שעלה מדוח צוות נומה ומבדיקות הנתונים הנוספות שנערכו לאחר פרסום המלצותיו. נקודת הפתיחה נקבעה על בסיס נתוני הגיוס של שנת 2019.

שנית, לוחות הזמנים שהוצעו בהצעת החוק הקודמת הותאמו למועד הגשת הצעת חוק זו, בשמירת המתווה של עלייה מדורגת ביעדי הגיוס, במהלך חמש עשרה השנים

"הכשרה תעסוקתית מיועדת" – כל אחד מאלה:

- (1) הכשרה שאישר שר הכלכלה והתעשייה, המיועדת לקידום שילובם המקצועי בתעסוקה של תלמידי ישיבה, לרבות פעילות הכוונה מקצועית;

דברי הסבר

והגדרות", את סימן ב' שכותרתו "דחיית שירות ושילוב בשירות סדיר ובשירות לאומי-אזרחי", את סימן ג' שכותרתו "יעדי הגיוס והשלכות בשל אי-עמידה ביעד הגיוס השנתי הכולל", את סימן ד' שכותרתו "שילוב בתעסוקה" ואת סימן ה' שעניינו הוראות כלליות.

לסעיף 26 המוצע

מוצע לקבוע סעיף מטרה לפרק ג' המוצע, המצהיר כי תכליתו של הפרק הוא לצמצם את אי-השוויון בגיוס לשירות סדיר, לרבות באמצעות שילוב של בני הציבור החרדי בשירות לאומי-אזרחי, ולקדם את השתלבותם בשוק התעסוקה ואת תרומתם למשק המדינה, והכול תוך הכרה בחשיבות לימוד התורה. המלצות הוועדה שעל בסיסן נוסחה הצעת החוק כללו שלוש תכליות אלה. הצבתן של התכליות האמורות כשוות מעמד בסעיף המטרה, משקפת את בחירת המדיניות של הממשלה החדשה לראות בשירות הלאומי-אזרחי תחליף ראוי לשירות סדיר, וכן להעלות את משקלה של התכלית התעסוקתית ולהציבה במקבילה לתכלית השוויון, בהינתן חשיבותה, כאמור לעיל.

לסעיף 26 המוצע

מוצע לקבוע הגדרות למונחים המשמשים בהוראת פרק ג' המוצע. בין השאר, מוצע לקבוע את הגדרת המונח "ישיבה" כ"ישיבה או כולל שמתקיימים בהם לימודים תורניים המופעלים על ידי עמותה או חברה לתועלת הציבור והכלולים ברשימת הישיבות שגיבש שר הביטחון לפי סעיף 26א המוצע. יודגש כי התנאי המתייחס לתאגיד שהישיבה מופעלת על ידו הוא חדש ומטרתו להבטיח כי ישיבה שתלמידיה מקבלים צווי דחיית שירות תפעל במסגרת תאגידית שמטרתה ופעולותיה הן בהתאם לדין, למטרות ידועות ותחת מינהל תקין, וכן ליצור התאמה בין התנאים להכרה בישיבה מכוח חוק שירות ביטחון ובין האופן שבו נבחנת זכאותה של ישיבה לתמיכה ממשרד החינוך לפי סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.

עוד מוצע להגדיר "צו דחיית שירות" כצו שניתן לפי סעיף 26 המוצע.

כמו כן מוצע להגדיר את המונח "הכשרה תעסוקתית מיועדת", כאחת משלוש חלופות:

- (1) הכשרה שאישר שר הכלכלה והתעשייה, המיועדת לקידום שילובם המקצועי בתעסוקה של תלמידי ישיבה, לרבות פעילות הכוונה מקצועית;

ואת שילובם המיטבי בשירות הלאומי-אזרחי ובהמשך גם בשוק התעסוקה. ועוד, מוצע לקבוע הוראת שעה ולפייה במשך שלוש שנים מיום תחילתו של החוק המוצע, שבהן יעמוד גיל הפטור על 21 ו-22 כמפורט לעיל, יתאפשר גם לחרדים שאינם נושאים לשרת שירות לאומי-אזרחי, כבר מגיל 19.

במטרה להסיר חסמים להצטרפות לשירות הלאומי-אזרחי, מוצע לקבוע כי מיועד לשירות ביטחון שיבקש לבצע שירות לאומי-אזרחי, יוכל לפנות בעניין זה לצה"ל או לרשות לשירות אזרחי, והיא תפנה את בקשתו לאישור הפוקד. הסדרים בעניין טיפול בבקשות לביצוע שירות לאומי-אזרחי שיוגשו לרשות לשירות אזרחי, ייקבעו בהסכמה בין צה"ל ובין הרשות. כמו כן מוצע כי בקשת מלש"ב חרדי להצטרף לשירות לאומי-אזרחי לא תמנע ממנו לשוב להסדר דחיית השירות במקרה שבו הבקשה תידחה או במקרה שבו יפסיק את שירותו בשירות הלאומי-אזרחי לפני תום התקופה המיועדת לשירות האמור.

כמו כן, מוצע לקבוע כי צעירים חרדים שקיבלו פטור משירות צבאי ויבקשו לעשות כן, יוכלו לשרת שירות לאומי-אזרחי בלי שיידרשו להליכים נוספים מול צה"ל, וההסדרים לעניין זה ייקבעו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014 (להלן – חוק שירות לאומי-אזרחי).

יצוין כי יעדי הגיוס לא תוקנו חרף הורדת גיל הפטור לאור הצעדים המשלימים: הקדמת האפשרות ליציאה לשירות לאומי-אזרחי ופתיחת מסלול שירות סדיר מקוצר המכוון להכשרה למערך המילואים. צפוי כי יעדים אלה, לצד שיפור מסלולי השירות הייעודיים בצה"ל והשירות הלאומי-אזרחי, יביאו להצטרפותם לשירות של צעירים חרדים נוספים ויאפשרו עמידה ביעדי הגיוס.

סעיף 2 כאמור בדברי ההסבר לחלק הכללי, בשל ביטולו של פרק ג' לחוק כנוסחו הקיים בחוק שירות ביטחון, מוצע לקבוע מחדש את פרק ג' שכותרתו "שילוב תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים", ובמסגרת לקבוע הסדרים אשר ייתנו פתרון לקשיים שהעמיד ההסדר הקודם, ויביאו לקידום תכלית צמצום הפגיעה בשוויון על ידי שילוב הדרגתי של תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בשירות סדיר ובשירות הלאומי-אזרחי. כמו כן, הפרק המוצע נועד לקבוע הוראות שיהיה בהן כדי להקל ולהאיץ את שילוב תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בשוק התעסוקה. בהתאם לכך, במסגרת פרק ג' המוצע, מוצע לקבוע את סימן א' שכותרתו "מטרה

(2) לימודים להשלמת השכלה ל-12 שנות לימוד או להשלמת תעודת בגרות או מכינה ללימודים אקדמיים, שאישרם שר החינוך, או השכלה אחרת שאישר שר הכלכלה והתעשייה על פי אמות מידה שקבע בשים לב לצורכי הצבא;

(3) לימודים לקראת תואר מוכר כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958², הדרושים לצורך עיסוק במקצוע שקבע שר הכלכלה והתעשייה, בצו, לאחר שהשתכנע כי קיים מחסור במשק בעובדים באותו מקצוע;

"חוק שירות לאומי-אזרחי" – חוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014³;

"ישיבה" – ישיבה או כולל שמתקיימים בהם לימודים תורניים, המופעלים על ידי עמותה או חברה לתועלת הציבור והכלולים ברשימה שגיבש לעניין זה שר הביטחון לפי סעיף 26יא;

"צו דחיית שירות" – צו שניתן לפי סעיף 26ד;

"שירות לאומי-אזרחי" – כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי.

סימן ב': דחיית שירות ושילוב בשירות סדיר ובשירות לאומי-אזרחי

26ד. שר הביטחון רשאי, לבקשת מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה, לדחות, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר, אם מצא כי מתקיימים לגביו כל התנאים לדחיית שירות כאמור בסעיף 26 וראה לנכון לעשות כן בהתחשב בצורכי הביטחון ובהיקף הכוחות הסדירים.

דחיית שירות
לתלמידי ישיבות

ד ב ר י ה ס ב ר

מונחים נוספים המשמשים בפרק ג' המוצע מוגדרים במסגרת הסימנים שבהם נעשה בהם שימוש.

לסעיף 26 המוצע

מוצע להסמיך את שר הביטחון, לבקשת מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה, לדחות, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר, אם ראה לנכון לתת צו כאמור בהתחשב בצורכי הביטחון ובהיקף הכוחות הסדירים בצבא ההגנה לישראל, ואם התקיימו לגבי מבקש דחיית השירות תנאים כמפורט בסעיף 26 המוצע.

(2) לימודים להשלמת השכלה ל-12 שנות לימוד או להשלמת תעודת בגרות, או מכינה ללימודים אקדמיים, שאישרם שר החינוך, או השכלה אחרת שאישר שר הכלכלה והתעשייה על פי אמות מידה שקבע בשים לב לצורכי הצבא;

(3) לימודים לקראת תואר מוכר כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי"ח-1958, הדרושים לצורך עיסוק במקצוע שקבע שר הכלכלה והתעשייה, בצו, לאחר שהשתכנע כי קיים מחסור במשק בעובדים באותו מקצוע.

² ס"ח התשי"ח, עמ' 191.

³ ס"ח התשע"ד, עמ' 380.

התנאים לדחיית שירותו של מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה, לפי סעיף 26ד, הם כמפורט להלן:

- (1) הוא לומד בישיבה לימודים תורניים, באופן סדיר, בהיקף שלא יפחת מ-45 שעות בשבוע, ובכולל – מ-40 שעות בשבוע, למעט בתקופות חופשה שקבע שר הביטחון; ואולם לענין מיועד לשירות ביטחון הנמצא בהכשרה תעסוקתית מיועדת, יופחת מהיקף השעות לפי פסקה זו מספר השעות שבהן הוא נמצא בהכשרה כאמור, ובלבד שלא יופחתו יותר מ-20 שעות בשבוע;
- (2) הוא אינו עוסק בכל עיסוק נוסף על לימודיו בישיבה, ואולם –

(א) רשאי מיועד לשירות ביטחון לעבור הכשרה תעסוקתית מיועדת;

(ב) רשאי מיועד לשירות ביטחון שהוא נשוי ושמלאו לו 22 שנים, לעסוק בעיסוק נוסף על לימודיו בישיבה, ובלבד שלא יעסוק בעיסוק כאמור בשעות הלימודים בישיבה כאמור בפסקה (1);

לענין פסקה זו, "עיסוק" – עבודה שמקובל לקבל בעבודה שבה, בין שהיא נעשית בשכר ובין שהיא נעשית שלא בשכר, ולרבות כל עיסוק אחר שקבע שר הביטחון;

(3) הוא קיים את חובותיו לפי חוק זה, ובכלל זה התייצב לרישום ולבדיקה רפואית לפי סעיפים 3 ו-5;

(4) הוא הצהיר בתצהיר בכתב שניתן לפי סעיף 15 לפקודת הראיות, כי מתקיימים בו התנאים שבפסקאות (1) עד (3);

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 26 המוצע

הישיבות בשוק התעסוקה, מוצע להחריג שני מצבים: מוצע כי המיועד לשירות ביטחון יוכל לעבור הכשרה תעסוקתית מיועדת כהגדרתה המוצעת, וכי היקף השעות שבהן הוא נמצא בהכשרה כאמור, יופחתו מהיקף שעות הלימודים הנדרש בישיבה כתנאי לקבלת צו דחיית שירות, ובלבד שלא יופחתו יותר מ-20 שעות בשבוע. כמו כן, מוצע לקבוע כי מיועד לשירות ביטחון שהוא נשוי ומלאו לו 22 שנים, יהיה רשאי לעסוק בעיסוק נוסף על לימודיו בישיבה, ובלבד שלא יעסוק בעיסוק כאמור בשעות הלימודים בישיבה.

מוצע להסמיך את שר הביטחון, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, לקבוע תנאים מוקדמים נוספים שעל מבקש דחיית השירות לעמוד בהם.

התנאים שעל מבקש דחיית השירות לעמוד בהם נוגעים להיקף שעות הלימודים בישיבה שבה הוא לומד; להעדר עיסוק נוסף על לימודיו בישיבה; לקיום חובותיו לפי חוק שירות ביטחון לענין התייצבות לפני הפוקד לצורך רישום ובדיקה רפואית; לחובתו לצירוף תצהיר בכתב על התקיימות התנאים לפי סעיף זה; ולחובת צירוף תצהיר מאת בעל תפקיד בישיבה שהוא מורשה חתימה של העמותה או החברה לתועלת הציבור המפעילה את הישיבה שבה הוא לומד, המאשר את לימודיו בהיקף השעות הנדרש כאמור ומתחייב להודיע לפוקד אם יחדל להתקיים האמור במבקש.

לענין התנאי של העדר עיסוק נוסף על הלימודים בישיבה, במטרה לקדם את תכלית שילובם של תלמידי

(5) בעל תפקיד בישיבה שבה הוא לומד, שהוא מורשה חתימה של העמותה או החברה לתועלת הציבור המפעילה את הישיבה, הצהיר בתצהיר בכתב שניתן לפי סעיף 15 לפקודת הראיות, כי מתקיים במיועד לשירות ביטחון התנאי שבפסקה (1), והתחייב כי אם יחדל להתקיים במיועד לשירות ביטחון התנאי האמור, יודיע על כך לפוקד בתוך 21 ימים;

(6) תנאים נוספים שקבע שר הביטחון, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

מתן צו דחיית שירות	126.	(א) צו דחיית שירות יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה.
		(ב) שר הביטחון רשאי לחזור ולתת למבקש צו דחיית שירות, עד הגיעו לגיל הפטור כהגדרתו בסעיף 26;
		(ג) ביקש מיועד לשירות ביטחון לחזור ולקבל צו דחיית שירות כאמור בסעיף קטן (ב), יצרף מחדש לכל בקשה כאמור תצהירים והתחייבות כאמור בסעיף 26(4) ו-(5).
שירות סדיר עם פקיעת תוקפו של צו דחיית שירות או ביטולו	126.	פקע תוקפו של צו דחיית שירות או בוטל הצו, יחולו על המיועד לשירות ביטחון הוראות סעיף 13.
שירות לאומי-אזרחי והוראת שעה	126.	(א) מיועד לשירות ביטחון שניתן לו צו דחיית שירות ושמלאו לו 20 שנים, ואם הוא נשוי – שמלאו לו 19 שנים, רשאי פוקד, מיוזמתו, לפי בקשת המיועד לשירות ביטחון או לפי פניית הרשות לשירות אזרחי, לאשר את שירותו בשירות לאומי-אזרחי, לאחר שבחן את כל אפשרויות הצבתו בשירות סדיר, ובלבד שהמיועד לשירות ביטחון הסכים לשרת בשירות כאמור.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 126 המוצע

מוצע לקבוע כי פוקד רשאי לאשר את שירותו של מיועד לשירות ביטחון שניתן לו צו דחיית שירות לפי סעיף 26 המוצע, לאחר שהגיע לגיל 20, ואם הוא נשוי – לאחר שהגיע לגיל 19, בשירות לאומי-אזרחי. מסלול השירות הלאומי-אזרחי נועד לאפשר שילוב תלמידי ישיבות בשירות חלופי, בניסיון ליצור ולקדם ערוצים נוספים לשירות שיצמצמו את פערי השוויון בנשיאה בנטל. מסלול זה משרת גם את תכלית קידום השילוב בשוק התעסוקה, בכך שהוא מכשיר את הפרט ומעניק לו ניסיון תעסוקתי.

אישור כאמור יכול שיהיה ביוזמת הפוקד, לפי בקשת המיועד או לפי פניית הרשות לשירות אזרחי, ובלבד שהמיועד לשירות ביטחון הסכים לשרת בשירות לאומי-אזרחי. לפני מתן אישור כאמור יבחן הפוקד את כל אפשרויות הצבתו של המיועד לשירות ביטחון בשירות סדיר. יובהר כי הסדרים בעניין טיפול בבקשות לביצוע שירות לאומי-אזרחי שיוגשו לרשות לשירות אזרחי, ייקבעו בהסכמה בין צה"ל ובין הרשות.

לסעיף 126 המוצע

מוצע לקבוע כי צו דחיית שירות יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה. כמו כן מוצע כי שר הביטחון יהיה רשאי לחזור ולתת צו דחיית שירות כאמור, מדי שנה בשנה, עד הגיעו של המבקש לגיל הפטור כהגדרתו בסעיף 26 המוצע. תלמיד ישיבה אשר יחזור ויבקש צו דחיית שירות כאמור, יצרף לכל בקשה תצהירים והתחייבות לפי סעיף 26 המוצע.

למען הסר ספק, יובהר כי הוראות סעיף 38 לחוק העסקות בביטול צו לפטור משירות או לדחיית שירות, לרבות הוראות סעיף קטן (ד) לאותו סעיף, יחולו על צווים לפי פרק ג' בנוסחו המוצע.

לסעיף 126 המוצע

מוצע להבהיר כי אם פקע תוקפו של צו דחיית השירות שניתן לתלמיד ישיבה, בלי שניתן לו צו דחיית שירות לתקופה נוספת, או אם בוטל צו דחיית השירות שניתן לו, הוא חייב להתייצב לפני הפוקד, ויחולו בענייני הוראות סעיף 13 לחוק.

(ב) אישר פוקד את שירותו של מיועד לשירות ביטחון בשירות לאומי-אזרחי, לפי הוראות סעיף קטן (א), ידחה שר הביטחון, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר לצורך ביצוע השירות הלאומי-אזרחי.

(ג) מי ששירת בשירות לאומי-אזרחי כאמור בסעיף זה וניתן לו אישור על השלמת השירות לפי סעיף 12 לחוק שירות לאומי-אזרחי, פטור מחובת שירות סדיר.

(ד) לא הושלמה תקופת השירות הלאומי-אזרחי של מיועד לשירות ביטחון, בנסיבות כאמור בסעיף 23(ב) לחוק שירות לאומי-אזרחי, יראו לענין הוראות פרק זה את תקופת השירות הלאומי-אזרחי שביצע, כתקופת דחיית שירות מכוח צו דחיית שירות, אשר פקע ביום הפסקת השירות הלאומי-אזרחי.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (א), בתקופה שמיום תחילתו של חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 25) (שילוב תלמידי ישיבות), התשפ"ב-2021, עד תום שלוש שנים מהיום האמור יקראו את סעיף קטן (א) כך שבמקום "20 שנים ואם הוא נשוי – שמלאו לו 19 שנים" יבוא "19 שנים".

שירות סדיר מקוצר 26ט. (א) מיועד לשירות ביטחון שקיבל צו דחיית שירות ושמלאו לו 21 שנים, שמתקיים בו האמור בפסקאות (1) או (2), יפטור אותו שר הביטחון, בצו, משירות סדיר מעבר לתקופות השירות המנויות באותן פסקאות:

ד ב ר י ה ס ב ר

אזרחי, ולא ניתן לו אישור על השלמת שירות כאמור יראו את תקופת שירותו כתקופת דחיית שירות מכוח צו דחיית שירות, אשר פקע ביום הפסקת שירותו בשירות הלאומי-אזרחי. המיועד לשירות ביטחון יוכל לחזור למעמדו כדחוי שירות, על פי הוראות סעיף 26ד וכן פתוחה לפניו האפשרות לבחור בגיוס לצה"ל.

לסעיף 26ט המוצע

מוצע לאפשר למיועד לשירות ביטחון חרדי, שקיבל צו דחיית שירות ושמלאו לו 21 שנים, לבצע שירות סדיר מקוצר בצה"ל באחת משתי חלופות: שירות סדיר של שלושה חודשים במסלול ייעודי שבין מטרותיו הכשרה לשירות במערך המילואים, או שירות סדיר של שלושה שבועות במסלול ייעודי שמטרתו הכשרה לתפקידי חירום והצלה לשם שירות במערך המילואים, ונוסף על כך השתתפות בהכשרה תעסוקתית מיועדת כהגדרתה בחוק המוצע. זאת, מתוך מטרה לשלבו במערך המילואים לצד הכוונת לתעסוקה.

כמו כן מוצע לקבוע כי מיועד לשירות ביטחון כאמור המבצע הכשרה תעסוקתית מיועדת בהתאם להוראות סעיף זה (כלומר – לצד שירות סדיר של שלושה שבועות

עוד יובהר כי אין באי-הסכמתו של מיועד לשירות ביטחון לשרת בשירות לאומי-אזרחי, כדי לגרוע מתוקף צו דחיית השירות שיש בידו או כדי לשלול ממנו חלופה אחרת שהוא זכאי לה לפי פרק ג' המוצע.

ניתן אישור הפוקד כאמור, ידחה שר הביטחון, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר של המיועד לשירות ביטחון, לצורך ביצוע השירות הלאומי-אזרחי, בהתאם לתנאי חוק שירות לאומי-אזרחי.

נוסף על כך, מוצע כי בשלוש השנים שממועד כניסת החוק המוצע לתוקף, שלגביהן נקבע בהוראת שעה כי גיל הפטור מחובת שירות יהיה 21 למשך שנתיים ו-22 בשנה השלישית, ירד בהתאמה הגיל שממנו ניתן לאשר את שירותו של מיועד לשירות ביטחון בשירות לאומי-אזרחי והוא יעמוד על 19 שנים, בלא תלות בהיות המלש"ב נשוי או רווק.

עוד מוצע לקבוע כי מיועד לשירות ביטחון שהשלים את שירותו הלאומי-אזרחי וקיבל אישור על השלמת השירות לפי חוק שירות לאומי-אזרחי, יפטור אותו שר הביטחון משירות סדיר. אם הופסק השירות הלאומי-אזרחי של מיועד לשירות ביטחון לפי הוראות חוק שירות לאומי-

(1) הוא שירת בשירות סדיר של שלושה חודשים במסלול ייעודי שבין מטרותיו הכשרה לשירות במערך המילואים כהגדרתו בחוק שירות המילואים (בסעיף קטן זה – מערך המילואים);

(2) הוא שירת בשירות סדיר של שלושה שבועות במסלול ייעודי שמטרתו הכשרה לתפקידי חירום והצלה לשם שירות במערך המילואים, וכן השלים את השתתפותו בהכשרה תעסוקתית מיועדת.

(ב) מיועד לשירות ביטחון שקיבל צו דחיית שירות, שמלאו לו 21 שנים וששירת במסלול ייעודי כאמור בסעיף קטן (א)(2) או שהצהיר על כוונתו לשרת במסלול ייעודי כאמור, והוא עובר הכשרה תעסוקתית מיועדת בהיקף העולה על 30 שעות שבועיות, ייתן לו שר הביטחון צו דחיית שירות למשך תקופת ההכשרה גם אם לא מתקיימים בו התנאים שבסעיף 26.

(א) נדחה שירותו של מיועד לשירות ביטחון לפי הוראות סימן זה, מזמן לזמן, עד הגיעו לגיל הפטור, יפטור אותו שר הביטחון, בצו, מחובת שירות סדיר.

(ב) בסעיף זה, "גיל הפטור" – גיל 23.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב) –

(1) בתקופה שמיום תחילתו של חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 25) (שילוב תלמידי ישיבות), התשפ"ב–2021 (בסעיף קטן זה – יום התחילה), עד תום שנתיים מהיום האמור, יהיה "גיל הפטור" – גיל 21;

(2) בתקופה שמתום שנתיים מיום התחילה עד תום שלוש שנים מהיום האמור, יהיה "גיל הפטור" – גיל 22.

פטור משירות סדיר
למי שהגיע לגיל
הפטור והוראת
שעה

ד ב ר י ה ס ב ר

מחובת שירות סדיר ויחולו עליו הוראות סעיף 26 המוצע לעניין שילובו בתעסוקה.

כמו כן, מוצע לקבוע כי גיל הפטור יעמוד על 23, ואולם בשלוש השנים הראשונות החל מיום תחילתו של החוק תחול הוראת שעה ולפיה גיל הפטור יהיה 21 למשך שנתיים, ולאחר מכן גיל הפטור יהיה 22 למשך שנה. הוראה זו נדרשת לעניין מי שיצטרף לאוכלוסייה שלגביה חל ההסדר בשנה השלישית לתחילת החוק, שהרי מי שמלאו לו 22 בשנה השלישית לתחילת החוק כבר קיבל פטור בשנה השנייה עת מלאו לו 21 שנים. מדובר בעיקר בעולים חדשים.

יובהר כי הודעה על מתן פטור מחובת שירות סדיר למי שצה"ל מצא כי מתקיימים בו התנאים כאמור, תינתן על ידי צה"ל בלי שהמיועד לשירות ביטחון יידרש לפנות בבקשה לפטור.

במסלול הייעודי שמטרתו הכשרה לתפקידי חירום והצלה לשם שירות במערך המילואים, שיכול להתבצע לפני ההכשרה התעסוקתית כאמור, או לאחריה בכפוף להצהרת המיועד לשירות ביטחון על כוונתו לשרת כאמור, והיקף ההכשרה התעסוקתית עולה על 30 שעות שבועיות, יידחה שירותו במהלך תקופת ההכשרה האמורה, והוא לא יידרש לעמוד בתנאי של היקף שעות הלימודים הנדרש בישיבה לפי הוראות סעיף 26(1), במהלך אותה תקופה.

מיועד לשירות ביטחון שיבצע שירות סדיר מקוצר באחד המסלולים האמורים, יחשב כמי שמילא את חובת שירותו הסדיר ויהיה פטור משירות סדיר נוסף.

לסעיף 26 המוצע

מוצע כי מיועד לשירות ביטחון ששירותו נדחה מזמן לזמן והגיע לגיל הפטור יקבל מאת שר הביטחון פטור

(א) שר הביטחון יגבש את רשימת הישיבות לעניין פרק זה, בהתאם לאמות מידה שיקבע בתקנות, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת; החלטת שר הביטחון בדבר הכללת ישיבה ברשימה תיעשה בהתחשב בהמלצת ועד הישיבות בארץ ישראל; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי למנוע מישיבה לפנות לשר הביטחון בבקשה להיכלל ברשימת הישיבות.

(ב) רשימת הישיבות תפורסם באתר האינטרנט של אגף כוח אדם בצבא הגנה לישראל ותוצג לעיון הציבור בלשכות הגיוס האזוריות.

(ג) שר הביטחון רשאי להסיר ישיבה מרשימת הישיבות, לאחר שנתן לראש הישיבה הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו, אם מצא כי התקיים אחד מאלה:

(1) שיעור מסוים מקרב תלמידי הישיבה שהם מיועדים לשירות ביטחון, אינו מתייצב לרישום ולבדיקה רפואית לפי סעיפים 3 ו-5; שר הביטחון יקבע את השיעור האמור;

(2) בעל תפקיד בישיבה שהוא מורשה חתימה כאמור בסעיף 26(5) אינו ממלא את חובותיו בהתאם לסעיף האמור;

(3) חדל להתקיים בישיבה אחד מהתנאים בהתאם לאמות המידה שקבע שר הביטחון כאמור בסעיף קטן (א);

(4) התקיימו נסיבות אחרות המצדיקות, לדעת שר הביטחון, את הסרתה מהרשימה.

(ד) שר הביטחון יקבע בתקנות הוראות לעניין תלמידי ישיבה שהוסרה מרשימת הישיבות ושעומדים בשאר התנאים לדחיית שירות המפורטים בסעיף 26.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 26 המוצע

מוצע לקבוע כי שר הביטחון יהיה רשאי להסיר ישיבה מרשימת הישיבות, לאחר מתן זכות טיעון לראש הישיבה, אם מצא כי תלמידי הישיבה המיועדים לשירות ביטחון, ראש הישיבה או הישיבה עצמה אינם עומדים בתנאים הקבועים בחוק המוצע למתן צו דחיית שירות, או באמות המידה שייקבעו בתקנות לעניין גיבוש רשימת הישיבות, או בהתקיים נסיבות אחרות המצדיקות, לדעת שר הביטחון, את הסרתה של הישיבה מהרשימה. עוד מוצע כי שר הביטחון יקבע בתקנות הוראות לעניין תלמידי ישיבה שהוסרה מרשימת הישיבות כאמור ושעומדים בתנאים לדחיית שירות לפי סימן זה.

מוצע לקבוע כי שר הביטחון יגבש את רשימת הישיבות המוכרות לעניין פרק ג' המוצע, בהתאם לאמות מידה שיקבע בתקנות, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת ובהתחשב בהמלצת ועד הישיבות בארץ ישראל. מוצע להבהיר כי ישיבה רשאית לפנות לשר הביטחון בבקשה להיכלל ברשימה האמורה אף בלא המלצת ועד הישיבות. עוד מוצע כי רשימת הישיבות תפורסם באתר האינטרנט של אגף כוח אדם בצבא הגנה לישראל ותופקד לעיון הציבור בלשכות הגיוס האזוריות.

סימן ג': יעדי הגיוס והשלכות בשל אי-עמידה ביעד הגיוס השנתי הכולל

26. בימן זה -

הגדרות

"בוגר מוסד חינוך חרדי" - מי שלמד בין גיל 14 לגיל 18, במשך שתי שנות לימוד לפחות, במוסד חינוך חרדי;
"מוסד חינוך חרדי" - כל אחד מאלה:

(1) מוסד חינוך תרבותי ייחודי, כהגדרתו בחוק מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים, התשס"ח-2008;⁴ המיועד לקבוצת האוכלוסייה המפורטת בפסקה (1) להגדרה "קבוצה תרבותית ייחודית" בחוק האמור;

(2) מוסד לימודי חרדי, חלק ממוסד לימודי או מסגרת לימודית המיועדים לתלמידים חרדים, או מרכז השכלה לנוער נושר ובסיכון המיועד לתלמידים חרדים, ששר הביטחון קבעם, בצו, בהתייעצות עם שר החינוך או עם שר הכלכלה והתעשייה, לפי העניין, ובאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת;

"יעד גיוס שנתי לשירות סדיר", לגבי כל שנה משנות הגיוס המפורטות בטור א' לתוספת השנייה - מספר המתגייסים השנתי לשירות סדיר, כמפורט בטור ב' לצד אותה שנה;

ד ב ר י ה ס ב ר

הכנסת. הכוונה למוסדות חינוך בעלי רישיון, המפוקחים והמתוקצבים על ידי משרד החינוך שלא במסגרת חוק מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים, לרבות כיתות לימוד חרדיות הפועלות בתוך בתי ספר שלומדים בהם תלמידים שאינם חרדים; למוסדות לימוד המפוקחים והמתוקצבים על ידי משרד הכלכלה והתעשייה; או מסגרות לימודיות אחרות המיועדות לתלמידים חרדים, כגון מרכזי קידום נוער, לנוער בסיכון ונוער נושר.

יובהר, כי לצורך בדיקת העמידה ביעדי הגיוס, מוצע לכלול גם מיועדים לשירות ביטחון שהתחנכו במוסדות כאמור לעיל, במשך שתי שנות לימוד לפחות בין גיל 14 ל-18 (כיתות ט' עד י"ב), גם אם לא קיבלו דהיית שירות לפי סעיף 26. מיועדים לשירות ביטחון אלה גדלו בחברה החרדית, וההיבטים התרבותיים והסוציו-אקונומיים של הלומדים במוסדות אלה דומים על פי רוב למאפייני הציבור החרדי, וכך גם יחסם אל המדינה ומוסדותיה בכלל ואל השירות הצבאי והלאומי-אזרחי בפרט. המדינה מבקשת לעודד את גיוסם של אלה ולשלבם בחברה הישראלית. אשר על כן, הלומדים במוסדות אלה במהלך מחצית לפחות מתקופת בחרותם (גיל 14 עד 18) הם אלה שהמדינה מעוניינת לעודד את שילובם, בלא תלות בהשקפת עולמם הדתית בעת גיוסם.

לסעיפים 26, 26ג ו-26ט המוצעים ולסעיף 6: הוספת התוספת השנייה לחוק

מוצע לקבוע את סימן ג' שכותרתו "יעדי הגיוס והשלכות בשל אי-עמידה ביעד הגיוס השנתי הכולל" ובמסגרתו לקבוע הוראות לעניין יעדי הגיוס השנתיים ולעניין אי-עמידה בהם. אוכלוסיית תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך של הציבור החרדי היא קבוצת היחס שלגביה ייבחנו יעדי הגיוס והעמידה בהם. תלמיד ישיבה הוא כל מיועד לשירות ביטחון אשר קיבל דחיית שירות לפי סעיף 26 לחוק. בשונה מכך, "בוגר מוסד חינוך חרדי" יוגדר לצורך סימן זה כמי שלמד במוסד חינוך חרדי במשך שתי שנות לימוד לפחות בטווח הגילים 14 עד 18, שהם הגילים הרלוונטיים לכיתות ט' עד י"ב. "מוסד חינוך חרדי" יוגדר כאחד מאלה:

(1) מוסדות החינוך החרדיים המוגדרים על ידי משרד החינוך כ"מוסד חינוך תרבותי ייחודי", המיועד לקבוצת האוכלוסייה המפורטת בפסקה (1) להגדרה "קבוצה תרבותית ייחודית" בחוק מוסדות חינוך תרבותיים ייחודיים, התשס"ח-2008;

(2) מוסדות לימוד חרדיים אחרים, כפי שייקבעו בצו של שר הביטחון, בהתייעצות עם שר החינוך או עם שר הכלכלה והתעשייה, לפי העניין, ובאישור ועדת החוץ והביטחון של

⁴ ס"ח התשס"ח, עמ' 742.

"יעד גיוס שנתי לשירות לאומי-אזרחי", לגבי כל שנה משנות הגיוס המפורטות בטור א' לתוספת השנייה – מספר המתגייסים השנתי לשירות הלאומי-אזרחי, כמפורט בטור ג' לצד אותה שנה;

"יעד גיוס שנתי כולל", לגבי כל שנה משנות הגיוס המפורטות בטור א' לתוספת השנייה – מספר המתגייסים השנתי הכולל לשירות סדיר ולשירות לאומי-אזרחי, כמפורט בטור ד' לצד אותה שנה;

"מתגייס בפועל" – מי שהחל לשרת בשירות סדיר או בשירות לאומי-אזרחי, בשנת גיוס מסוימת, מקרב תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדיים;

"שנת גיוס" – שנה המתחילה ביום 1 ביולי והמסתיימת ביום 30 ביוני בשנה העוקבת.

הממשלה תפעל לשם גיוס המיועדים לשירות ביטחון מקרב תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדיים, לשירות סדיר או לשירות לאומי-אזרחי, בהתאם ליעדי הגיוס השנתיים לשירות סדיר, ליעדי הגיוס השנתיים לשירות לאומי-אזרחי וליעדי הגיוס השנתיים הכוללים.

יעדי הגיוס השנתיים

ד ב ר י ה ס ב ר

הגיוס משנה לשנה בשיעור הגידול בשנתוני האוכלוסייה החרדית, בלא תוספת האחוז כאמור.

חישוב הגידול בשנתוני האוכלוסייה החרדית יתבסס על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנתון הגברים החרדיים בגיל 18 עד 22 (גילי דחיית השירות), של אותה שנה. מובהר כי הנתונים יתבססו על הגדרות הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ל"חרדי". החישוב יתייחס לגידול בחמשת השנתונים האמורים. כך לדוגמה, בשנת 2028 ייספרו גברים חרדים בני 18 עד 22 באותה עת. ממספר הגברים החרדים כאמור יופחת מספר הגברים החרדים בגילים האמורים, כפי שנמדד בשנת 2027, וההפרש יחולק במספר הגברים החרדים שנמדד בשנת 2027 כאמור.

בכל אחת מהשנים 2037 עד 2046, יצורף לתוצאה המתקבלת אחוז אחד.

מובהר, כי בדיקת העמידה ביעדי הגיוס לחברה החרדית תתבצע ביחס ליעד השנתי הכולל, ולא תהיה תלויה בהשלמת היעד המדויק בכל סוג שירות בנפרד. כך למשל, אם בשנת גיוס מסוימת היעד השנתי הכולל הוא 100, והוא מורכב מיעד שנתי לעניין גיוס לצה"ל העומד על 60 ומיעד גיוס שנתי לשירות לאומי-אזרחי העומד על 40, ובאותה שנת גיוס התגייסו לצה"ל 45 מלש"בים חרדים ולשירות הלאומי-אזרחי 55 מלש"בים חרדים, הדבר ייחשב כעמידה ביעד הגיוס השנתי הכולל.

מוצע לקבוע כי "מתגייס בפועל" הוא תלמיד ישיבה או בוגר מוסד חינוך חרדי שהחל לשרת בשנת גיוס מסוימת בצה"ל או בשירות הלאומי-אזרחי. כמו כן מוצע לקבוע כי "שנת גיוס" תוגדר כשנה שתחילתה ביום אחד ביולי וסיומה ביום שלושים ביוני בשנה העוקבת.

עוד מוצע להגדיר את יעד הגיוס השנתי לשירות הסדיר, את יעד הגיוס השנתי לשירות הלאומי-אזרחי ואת יעד הגיוס השנתי הכולל למסגרות אלה, לשם הגדלה הדרגתית של מספר המתגייסים. מוצע כי הממשלה תפעל לשם גיוס המיועדים לשירות ביטחון מקרב תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדיים (לשירות סדיר או לשירות לאומי-אזרחי), בהתאם ליעדי הגיוס שקבעה. יעדי הגיוס לחברה החרדית, כאמור, ייקבעו בתוספת השנייה המוצעת לחוק לפי שנות הגיוס, במספרים עולים. למען הסר ספק, יובהר כי היעדים לשנת הגיוס 2021 מתייחסים גם למי ששירותו החל בשנת גיוס זו, אף בטרם כניסתו לתוקף של החוק המוצע.

לעניין זה נקבעו בתוספת השנייה המוצעת יעדי הגיוס לכל סוג שירות במספרים הולכים וגדלים בין השנים 2021 ו-2036. בשנים 2037 עד 2046 יגדלו יעדי הגיוס משנה לשנה בשיעור גידול שנתוני האוכלוסייה החרדית בתוספת אחוז אחד. כלומר, עלייה של אחוז אחד אפקטיבי מגודל השנתון, בכל שנה במשך עשר שנים, מעבר לגידול בשנתוני האוכלוסייה החרדית. החל משנת 2047 יגדלו יעדי

26.יד. (א) הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תפרסם, מדי שנה, סטטיסטיקה המתייחסת לשיעור הגידול באוכלוסיית הגברים החרדים בגיל 18 עד 22, כהגדרתה בפרסומי הלשכה, לעומת השנה הקודמת (בסעיף זה – שיעור הגידול באוכלוסייה החרדית).

(ב) מידע כאמור בסעיף קטן (א) לעניין שיעור הגידול באוכלוסייה החרדית, יימסר לשר הביטחון, והוא ישמש לבחינת העמידה ביעדי הגיוס השנתיים לשירות סדיר, ביעדי הגיוס השנתיים לשירות לאומי-אזרחי וביעדי הגיוס השנתיים הכוללים.

עמידה ביעד הגיוס השנתי הכולל 26.טו. לעניין סימן זה, יראו עמידה ביעד הגיוס השנתי הכולל, לגבי כל שנה משנות הגיוס המפורטות בטור א' לתוספת השנייה – גיוס של מספר המתגייסים השנתי הכולל הקבוע בטור ד' לאותה תוספת, לפחות, גם אם באותה שנת גיוס פחת מספר המתגייסים לשירות הסדיר מזה הקבוע בטור ב' לתוספת האמורה או שפחת מספר המתגייסים לשירות הלאומי-אזרחי מזה הקבוע בטור ג' לתוספת האמורה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לכלל המוסדות, ויופחת רק למוסדות תורניים שהם ישיבה לפי החוק המוצע, בעבור לימודי תלמידי ישיבה דחוי שירות לפי החוק.

במקרה שבו נמשכה אי-העמידה ביעד (פחות מ-95% מיעד הגיוס השנתי הכולל) כאמור במשך כמה שנות גיוס רצופות, יופחת סכום התמיכה המשתלם כאמור בשיעור עולה, כך שסכום התמיכה לא יעלה על השיעור מסכום הבסיס, כמפורט להלן: בשנת הגיוס השנייה ברציפות של אי-עמידה ביעד – 80%; בשנה השלישית ובשנה הרביעית ברציפות – 60%; בשנה החמישית ובשנה השישית ברציפות – 40%; ובשנה השביעית ומעלה – 20%. צמצום התמיכה יתבצע בשנת הכספים העוקבת שתחילתה לאחר תום שנת הגיוס הרלוונטית, שכן שנת הגיוס, כפי שהוגדרה, אינה חופפת לשנת הכספים.

מוצע לקבוע כי סכום שהופחת במסגרת צמצום התמיכה לא ישמש עוד באותה שנת תקציב לצורך תמיכה במוסדות תורניים, או בעבור תוכנית אחרת באותו סעיף תקציבי, וכן לא ייחשב סכום עודף באופן שיהיה ניתן להוסיפו לתקציב התמיכות בשנת התקציב העוקבת לצמצום התמיכה. זאת כדי להבטיח שהסכום שהופחת לא ישוב ויתקבל על ידי המוסדות התורניים בדרך אחרת.

עוד מוצע לקבוע כי ההפחתה הקבועה בסעיף זה לא תחול על ישיבה ששיעור גבוה מקרב תלמידיה התגייסו לשירות סדיר בצה"ל או החלו בשירות לאומי-אזרחי. הבדיקה תתבצע ביחס לחמש שנות הגיוס שקדמו לשנת הכספים שבה יש להפחית את התמיכה בישיבות. אם בשלוש שנים לפחות מתוך חמש שנות הגיוס האמורות לא פחת שיעור המתגייסים בפועל מהשיעור הקבוע לצד אותן שנות גיוס בתוספת השלישית – לא תופחת התמיכה לאותה הישיבה.

לסעיף 26 יד המוצע

מוצע כי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תפרסם מדי שנה מידע סטטיסטי לעניין שיעור הגידול באוכלוסיית הגברים החרדים בגיל 18 עד 22, ביחס לשנה הקודמת, ותמסור אותו לשר הביטחון, לצורך בחינת העמידה ביעדי הגיוס השנתיים. הפרסום ייעשה בהתאם להגדרות הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ביחס ל"חרדי".

לסעיף 26 טז המוצע ולסעיף 6: הוספת התוספת השלישית לחוק

מוצע לקבוע השלכות כלכליות בשל אי-עמידה ביעד הגיוס השנתי הכולל, כך שהחל משנת הגיוס 2023, בשנת גיוס מסוימת שבה אין עמידה ב-95% מיעד הגיוס השנתי הכולל, יופחת בשנת הכספים העוקבת שתחילתה לאחר תום אותה שנת גיוס, סכום התמיכה שישתלם בעבור לימודי תלמיד ישיבה שקיבל צו דחיית שירות לפי פרק זה, כך שלא יעלה על 80% מסכום הבסיס.

סכום הבסיס ייקבע לפי סכום התמיכה שהשתלם בעבור לימודי תלמיד ישיבה שקיבל צו דחיית שירות, בשנת הכספים האחרונה שבה לא הופחתה התמיכה לפי סעיף זה, או סכום התמיכה המשתלם בעבור לימודי תלמיד ישיבה שאין בידו צו דחיית שירות, בשנת הכספים שבה מופחתת התמיכה לפי סעיף זה – הנמוך משניהם.

יובהר כי סכום התמיכה מחושב לפי המבחנים הקבועים במבחן התמיכה שקבע שר החינוך מכוח סמכותו לפי חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, והוראות הסעיף באותה הפחית ולהגביל את סכום התמיכה לתלמיד, שהוא פועל יוצא מיישום מבחן התמיכה, לגבי כלל המוסדות התורניים, לרבות מוסדות שאינם ישיבות המוכרות לפי החוק המוצע. סכום התמיכה יחושב לפי מבחני התמיכה

2026. (א) פחת מספר המתגייסים בפועל, בשנת גיוס מסוימת, החל משנת הגיוס 2023 ואילך מ-95% מיעד הגיוס השנתי הכולל (בסעיף זה – אי-עמידה ביעד), יופחת סכום התמיכה שישתלם בעבור לימודי תלמיד ישיבה שקיבל צו דחיית שירות, בשנת הכספים שתחילתה לאחר תום אותה שנת גיוס (בסעיף זה – שנת הכספים העוקבת), כך שלא יעלה על 80% מסכום הבסיס.

(ב) נמשכה אי-עמידה ביעד כאמור בסעיף קטן (א) במשך יותר משנת גיוס אחת, ברציפות, יופחת סכום התמיכה שישתלם בעבור לימודי תלמיד ישיבה שקיבל צו דחיית שירות, בשנות הכספים העוקבות לשנת הגיוס השנייה ואילך של אי-העמידה כאמור, כך שלא יעלה על השיעור מסכום הבסיס, כמפורט להלן, לפי העניין:

(1) לעניין שנת הכספים העוקבת לשנת הגיוס השנייה ברציפות של אי-עמידה ביעד – 80%;

(2) לעניין שנות הכספים העוקבות לשנות הגיוס השלישית והרביעית ברציפות של אי-עמידה ביעד – 60%;

(3) לעניין שנות הכספים העוקבות לשנות הגיוס החמישית והשישית ברציפות של אי-עמידה ביעד – 40%;

(4) לעניין שנת הכספים העוקבת לשנת הגיוס השביעית ברציפות של אי-עמידה ביעד ואילך – 20%.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו לעניין ישיבה ששיעור המתגייסים בפועל מקרב תלמידיה, בשלוש מתוך חמש שנות הגיוס שקדמו לשנת הכספים שבה יש להפחית את התמיכה לפי סעיף זה, לא פחת מהשיעור הקבוע לצד אותן שנים בטור ב' לתוספת השלישית; לעניין זה, ייחשב כתלמיד באותה ישיבה מי שלמד בה במשך עשרה חודשים רצופים לפחות בשנה שקדמה למועד תחילת שירותו בשירות סדיר או בשירות לאומי-אזרחי, לפי העניין.

(ד) סכום שהופחת בהתאם להוראות סעיף זה לא ישמש בשנה שבה הופחת לתוכנית המקורית שבה נכלל באותו סעיף תקציב.

(ה) על אף הוראת סעיף 13(א) לחוק יסודות התקציב, נותר בשנת כספים פלונית סכום עודף בתוכנית שבסעיף תקציב, בשל הפחתת התמיכה לפי סעיף זה, לא יתיר שר האוצר את השימוש באותו סכום בשנת הכספים שלאחריה, לתוכנית שבה נכלל או לתוכנית אחרת שבאותו סעיף תקציב.

(ו) בסעיף זה –

“חוק יסודות התקציב” – חוק יסודות התקציב, התשמ”ה-1985⁵;

⁵ ס”ח התשמי”ה, עמ’ 60.

”סכום הבסיס” – הנמוך מבין שני אלה:

- (1) סכום התמיכה שהשתלם בעבור לימודי תלמיד ישיבה שקיבל צו דחיית שירות, בשנת הכספים האחרונה שבה לא הופחתה התמיכה לפי סעיף זה;
- (2) סכום התמיכה המשתלם בעבור לימודי תלמיד ישיבה שאין בידו צו דחיית שירות, בשנת הכספים שבה מופחתת התמיכה לפי סעיף זה;
- ”סכום התמיכה” – הסכום המשתלם על ידי המדינה בהתאם למבחנים שקבע שר החינוך מכוח סמכותו לפי סעיף 3א לחוק יסודות התקציב, למוסד תורני שהוא ישיבה, בעבור לימודי תלמיד ישיבה;

”סעיף תקציב” ו”תוכנית” – כהגדרתם בחוק תקציב שנתי, כמשמעותו בחוק יסודות התקציב.

26.ז. (א) פחת מספר המתגייסים בפועל, במשך שלוש שנות גיוס רצופות, מ-85% מיעד הגיוס השנתי הכולל, יפקע תוקפו של פרק זה לאחר שנה מתום שלוש שנות הגיוס הרצופות האמורות.

פקיעת פרק ג' בשל אי-עמידה ביעד הגיוס השנתי הכולל

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו משנת הגיוס 2023 ואילך.

(ג) שר הביטחון יודיע לכנסת בתוך 30 ימים מתום שלוש שנות הגיוס הרצופות האמורות בסעיף קטן (א) על אי-העמידה כאמור באותו סעיף קטן, ויפרסם ברשומות הודעה על המועד הצפוי לפקיעת הפרק לפי הסעיף הקטן האמור.

26.ז. (א) שר הביטחון יודיע לממשלה ולוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, בתום כל שנת גיוס, על מספר המתגייסים לשירות סדיר מקרב תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדיים, באותה שנת גיוס, ויפרסם על כך הודעה ברשומות לא יאוחר מיום 1 בנובמבר שלאחר תום שנת הגיוס האמורה.

הודעות בדבר מספר המתגייסים בפועל

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 26 ז' המוצע

מוצע לקבוע כי שר הביטחון והשר הממונה על השירות הלאומי-אזרחי יודיעו, כל אחד, לממשלה ולוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, בתום כל שנת גיוס, על מספר המתגייסים לשירות סדיר באותה שנת גיוס, ועל מספר המשרתים שהחלו לשרת באותה שנת גיוס בשירות לאומי-אזרחי, בהתאמה, מקרב תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדיים. כל אחד מהשרים האמורים יפרסם הודעה ברשומות על מספר המתגייסים או המשרתים כאמור, עד ליום 1 בנובמבר שלאחר תום שנת הגיוס.

לסעיף 26 ז' המוצע

מוצע לקבוע כי החל משנת הגיוס 2023, אם מספר המתגייסים בפועל יפחת מ-85% מיעד הגיוס השנתי הכולל, במשך שלוש שנות גיוס רצופות, יפקע פרק ג' המוצע. פקיעת הפרק תיכנס לתוקפה לאחר שנה מתום שלוש השנים הרצופות האמורות. מוצע כי שר הביטחון יודיע לכנסת בתוך 30 ימים מתום שלוש השנים האמורות על אי-העמידה ביעד הגיוס, וכן יפרסם ברשומות הודעה על המועד הצפוי לפקיעת פרק ג'.

(ב) השר הממונה על השירות הלאומי-אזרחי יודיע לממשלה ולוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, בתום כל שנת גיוס, על מספר המשרתים בשירות לאומי-אזרחי שהחלו לשרת באותה שנת גיוס, ויפרסם על כך הודעה ברשומות לא יאוחר מיום 1 בנובמבר שלאחר תום שנת הגיוס האמורה.

סימן ד': שילוב בתעסוקה

שילוב בתעסוקה 26 י.ט. (א) לשם קידום שילובם של בוגרי הישיבות בתעסוקה, רשאי עובד משרד הכלכלה והתעשייה ששר הכלכלה והתעשייה הסמיכו לכך, לקבל מפקד או מאדם מטעמו מידע שיש בידיו לגבי מי שפטור מחובת שירות סדיר לפי סעיפים 26ח(ג) או 26 ז' או ששר הביטחון פטר אותו משירות סדיר מעבר לתקופת השירות המקוצרת שבה שירת לפי סעיף 26 ט (בסעיף זה – מקבל הפטור); מידע כאמור יימסר למטרת פנייה של משרד הכלכלה והתעשייה או של מפעיל, למקבל הפטור, לשם קידום שילובו בתעסוקה; עובד משרד הכלכלה והתעשייה יבקש מפקד מידע לפי סעיף קטן זה רק לתכלית האמורה ובמידה שנדרש.

(ב) מידע יועבר לפי הוראות סעיף קטן (א) באופן מאובטח בהתאם לנהלים שייקבעו במשרד הכלכלה והתעשייה.

(ג) מקבל פטור שמידע לגביו הועבר לפי הוראות סעיף קטן (א), זכאי לדרוש שהמידע האמור יימחק ולא יישמר; דרש מקבל פטור כאמור, ימחק עובד משרד הכלכלה והתעשייה או המפעיל את המידע.

(ד) לא יגלה אדם מידע שהגיע אליו לפי סעיף קטן (א) ולא יעשה בו כל שימוש אלא לתכלית האמורה באותו סעיף קטן.
(ה) בסעיף זה –

“מידע” – מספר זהות, שם פרטי ושם משפחה, מען למשלוח דואר ומספר טלפון קווי ונייד;
“מפעיל” – מי שמפעיל או מקיים מטעם משרד הכלכלה והתעשייה מרכז תעסוקה או פעילות להכוונה תעסוקתית.

ד ב ר י ה ס ב ר

כאמור יימסר לשם פנייה של משרד הכלכלה והתעשייה או של מי שמפעיל מטעם המשרד האמור מרכז תעסוקה, למקבל הפטור, מוצע להבהיר כי מידע זה יתבקש מהפוקד רק לתכלית זו ובמידה שנדרש.

עוד מוצע כי מידע כאמור יועבר באופן מאובטח בהתאם לנהלים שייקבעו לעניין זה וכי מקבל הפטור שמידע לגביו הועבר לפי סעיף זה, רשאי לדרוש שהמידע יימחק ולא יישמר.

לסעיף 26 י.ט המוצע

לשם קידום שילובם של בוגרי הישיבות החרדיות בתעסוקה, מוצע כי עובד משרד הכלכלה והתעשייה ששר הכלכלה והתעשייה הסמיכו לכך, יהיה רשאי לקבל מפקד או מאדם מטעמו מידע לגבי מי ששר הביטחון פטר אותו מחובת שירות סדיר לפי סעיפים 26 ח או 26 ז' המוצעים, או מי ששר הביטחון פטר אותו משירות סדיר מעבר לתקופת השירות המקוצרת שבה שירת לפי סעיף 26 ט המוצע. מידע

דיווח לכנסת – שילוב בתעסוקה
26.כ. שר הכלכלה והתעשייה ידווח לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, אחת לשנה, על השפעות יישום הוראות פרק זה על שילוב בוגרי ישיבות בתעסוקה.

סימן ה': הוראות כלליות

מניעת פגיעה במעמדה של יוצא־צבא אישה
26.כא. לא ייפגע מעמדה ושילובה של יוצא־צבא אישה בשירות ביטחון בשל שירותם של תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בשירות ביטחון לפי פרק זה.

שמירה על אורח חיים
26.כב. צבא הגנה לישראל יפעל לאפשר שמירה על אורח חייו של מי שהתגייס לשירות סדיר לפי פרק זה.

תקנות
26.כג. שר הביטחון, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, רשאי להתקין תקנות לביצוע הוראות פרק זה, ובכלל זה תקנות בעניינים אלה:

(1) הדרכים והמועדים להגשת בקשות לפי פרק זה;

(2) תנאים מוקדמים להגשת בקשות לפי פרק זה.

דיווח לכנסת
26.כד. (א) שר הביטחון ידווח לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אחת לשנה, לגבי שנת הגיוס שחלפה, בעניינים אלה:

(1) מספר המתייצבים לשירות סדיר בכלל ומספר המתייצבים כאמור מקרב תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדיים בפרט;

(2) מספר צווי דחיית שירות וצווי פטור משירות סדיר שניתנו לפי פרק זה;

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיף 26כג המוצע

מוצע להסמיך את שר הביטחון, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, להתקין תקנות לביצועו של פרק ג' ומוצע. בכלל זה מוצע להסמיך את שר הביטחון לקבוע תקנות בעניין התנאים המוקדמים, הדרכים והמועדים להגשת בקשות לפי הפרק האמור.

לסעיף 26כד המוצע

מוצע לקבוע כי שר הביטחון ידווח לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אחת לשנה, לגבי שנת הגיוס שחלפה, על יישומו של פרק ג' ומוצע, ובכלל זה על מספר המתייצבים לשירות סדיר בכלל ומספר המתייצבים כאמור מקרב תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בפרט, על מספר צווי דחיית השירות וצווי הפטור משירות סדיר שניתנו לפי פרק ג' המוצע, ועל מסלולי שירות המותאמים לשירותם של תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים שנפתחו או הורחבו.

כמו כן יציג שר הביטחון נתונים השוואתיים ביחס לשנים קודמות וידווח על השפעות יישום הוראות פרק ג' המוצע על השירות בשירות ביטחון, לרבות בנוגע למעמדן ושילובן של נשים בשירות ביטחון. דיווח על השפעות

לסעיף 26כב המוצע

מוצע לקבוע כי שר הכלכלה והתעשייה ידווח לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, אחת לשנה, על השפעת יישום הוראות סימן ד' המוצע על שילובם של בוגרי ישיבות בתעסוקה.

לסעיף 26כא המוצע

מוצע לקבוע כי מעמדן ושילובן של נשים בשירות ביטחון בצבא ההגנה לישראל לא ייפגע כתוצאה מיישומן של הוראות פרק ג' המוצע, וזאת כדי להבטיח כי שילובם של תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בשירות ביטחון לא יבוא על חשבון מעמדן ושילובן של נשים בשירות ביטחון.

לסעיף 26כב המוצע

מוצע לקבוע כי צבא ההגנה לישראל יפעל לאפשר למי שהתגייס לשירות סדיר לפי הוראות פרק ג' המוצע, לשמור על אורח חייו, וזאת מתוך הכרה בערכים הייחודיים של בני המגזר החרדי.

- (3) נתונים בעניינים המפורטים בפסקאות (1) ו-(2) בהשוואה לשנים קודמות;
- (4) השפעת יישומן של הוראות פרק זה על השירות בשירות ביטחון, לרבות בכל הנוגע למעמדן ולשילובן של נשים בשירות ביטחון; דיווח לפי פסקה זו יימסר גם לוועדה לקידום מעמד האישה ולשויון מגדרי של הכנסת;
- (5) מסלולי שירות המותאמים לשירותם של תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים, שנפתחו או שהורחבו.

(ב) ועדת החוץ והביטחון של הכנסת תקיים אחת לשנה דיון בדיווחים שהתקבלו לפי סעיף קטן (א), לשם מעקב על ביצוע ההוראות לפי פרק זה.

3.	בסעיף 49 בסעיף 49 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ד), בהגדרה "ישיבה", במקום "26ב" יבוא "26ג".	תיקון סעיף 49
4.	בסעיף 149 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:	תיקון סעיף 149
	"(א1) נוסף על המידע כאמור בסעיף קטן (א), ימסור משרד החינוך למשרד הביטחון ולצבא הגנה לישראל, לפי דרישתם, נתונים שיש בידיו בדבר לימודיהם של המתגייסים לצבא הגנה לישראל או לשירות לאומי-אזרחי במוסד חינוך חרדי כהגדרתו בסעיף 26ב, לפני גיוסם, ובכלל זה בעניין היותם בוגרי מוסד חינוך חרדי כהגדרתם באותו סעיף, לשם בחינת העמידה ביעדים לפי סימן ג' לפרק ג' 1; לשם כך, ימסרו משרד הביטחון וצבא הגנה לישראל למשרד החינוך, לפי דרישתו, את רשימת המתגייסים כאמור; מידע כאמור בסעיף קטן זה יימסר רק לתכלית האמורה ובמידה שנדרש".	
5.	בתוספת לחוק העיקרי, בכותרת, במקום "תוספת" יבוא "תוספת ראשונה".	תיקון התוספת
6.	אחרי התוספת הראשונה לחוק העיקרי יבוא:	הוספת תוספת שנייה

ד ב ר י ה ס ב ר

ונתונים על הלימודים בישיבות, לרבות ביקורות שנערכו בישיבות לשם פיקוח על קיום הוראות החוק הנוגעות לתלמידי ישיבה או לישיבות. לנוכח הצורך של משרד הביטחון וצה"ל לקבל מידע לשם מסירת דיווח בדבר מספר המתגייסים מקרב תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדיים, מוצע להוסיף לנתונים שעל משרד החינוך להעביר על פי נוסח הסעיף הקיים, נתונים שיש בידי משרד החינוך בעניין לימודיהם של המתגייסים לצה"ל או לשירות הלאומי-אזרחי במוסדות לימוד חרדיים לפני גיוסם, ובכלל זה בעניין היותם של המתגייסים בוגרי מוסד חינוך חרדי, כהגדרת מונח זה בסעיף 26ב לחוק.

כאמור יימסר גם לוועדה לקידום מעמד האישה ולשויון מגדרי של הכנסת.

עוד מוצע לקבוע כי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת תקיים אחת לשנה דיון בדיווחים שהתקבלו לפי סעיף זה לשם מעקב על ביצוע הוראות פרק ג' המוצע.

סעיף 3 מוצע לתקן בתיקון טכני את סעיף 49 לחוק, כדי להתאימו לשינויים המוצעים בתיקון זה.

סעיף 4 סעיף 149 לחוק קובע חובת מסירת מידע ממשרד החינוך למשרד הביטחון ולצה"ל לעניין נתונים בדבר נוכחותם של תלמידי ישיבות בישיבות

”תוספת שנייה

(סעיפים 26 ו-26טו)

יעדי הגיוס השנתיים לשירות סדיר ולשירות לאומי-אזרחי

בתוספת זו, ”שיעור הגידול באוכלוסייה החרדית” – כמשמעותו בסעיף 26זיד(א).

טור א' שנת גיוס	טור ב' יעד גיוס שנתי לשירות סדיר	טור ג' יעד גיוס שנתי לשירות לאומי-אזרחי	טור ד' יעד גיוס שנתי כולל
2021	1,566	557	2,123
2022	1,691	602	2,293
2023	1,827	650	2,477
2024	1,973	702	2,675
2025	2,131	758	2,889
2026	2,365	842	3,207
2027	2,625	934	3,559
2028	2,914	1,037	3,951
2029	3,234	1,151	4,385
2030	3,590	1,278	4,868
2031	3,985	1,418	5,403
2032	4,423	1,574	5,997
2033	4,910	1,747	6,657
2034	5,450	1,939	7,389
2035	6,049	2,153	8,202
2036	6,715	2,390	9,105
2037 עד 2046	בכל שנת גיוס, יגדל יעד הגיוס לשירות הסדיר ביחס לשנת הגיוס שלפניה בשיעור הגידול באוכלוסייה החרדית כפי שפורסם לפני תחילת אותה שנת גיוס, בתוספת אחוז אחד	בכל שנת גיוס, יגדל יעד הגיוס לשירות הלאומי-אזרחי ביחס לשנת הגיוס שלפניה בשיעור הגידול באוכלוסייה החרדית כפי שפורסם לפני תחילת אותה שנת גיוס, בתוספת אחוז אחד	מספר השווה לצירוף המספרים שבטור ב' ובטור ג' הנוגעים לשנת הגיוס
2047 ואילך	בכל שנת גיוס, יגדל יעד הגיוס לשירות הסדיר ביחס לשנת הגיוס שלפניה בשיעור הגידול באוכלוסייה החרדית כפי שפורסם לפני תחילת אותה שנת גיוס	בכל שנת גיוס, יגדל יעד הגיוס לשירות הלאומי-אזרחי ביחס לשנת הגיוס שלפניה בשיעור הגידול באוכלוסייה החרדית כפי שפורסם לפני תחילת אותה שנת גיוס	מספר השווה לצירוף המספרים שבטור ב' ובטור ג' הנוגעים לשנת הגיוס

תוספת שלישית

(סעיף 26טזג)

שיעור המתגייסים בפועל מקרב תלמידי ישיבה לצורך החרגת ישיבה
מהפחתת התמיכה

שנת גיוס	טור א'
שיעור המתגייסים בפועל	טור ב'
2019	15%
2020	15%
2021	15%
2022	15%
2023	15%
2024	15%
2025	15%
2026	15%
2027	20%
2028	20%
2029	20%
2030	25%
2031	25%
2032	25%
2033	30%
2034	30%
2035	30%
2036 ואילך	35%

7. תיקון חוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014 –

- (1) בסעיף 1, בהגדרה "שירות לאומי-אזרחי", במקום "למי שהופנה על ידי פוקד לפי הוראות פרק ג' לחוק שירות ביטחון" יבוא "לאוכלוסיית היעד כאמור בסעיף 2";
- (2) במקום סעיף 2 יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

בפרק ג' בנוסחו הקיים. בשל ביטולו של פרק ג' וקביעת הסדר חדש שאינו מוגבל בתוקפו, ובשל כך שההסדרים בחוק שירות ביטחון ובחוק שירות לאומי-אזרחי שלובים ותלויים זה בזה, יש לבטל בהתאמה את הגבלת תוקפו של חוק שירות לאומי-אזרחי.

וזה נוסחו של סעיף 36 לחוק שירות לאומי-אזרחי שמוצע לבטלו:

סעיפים מוצע לתקן בתיקון עקיף את חוק שירות לאומי-אזרחי ואת חוק סיוע כלכלי לעידוד לומדי תורה וסטודנטים נזקקים, התשע"ז-2017, ולהתאימם לשינוי המוצע בפרק ג' לחוק. בין השאר, מוצע לבטל את סעיף 36 לחוק שירות לאומי-אזרחי, הקובע את תוקפו של החוק האמור עד ליום י"א בתמוז התשפ"ג (30 ביוני 2023). סעיף 36 האמור נחקק בהתאמה לתוקפו הזמני של ההסדר

⁶ ס"ח התשע"ה, עמ' 380; התשע"ז, עמ' 668.

2. "אוכלוסיית היעד" הרשות תפנה כל אחד מאלה לגוף מפעיל לשם ביצוע שירות לאומי-אזרחי:

(1) מיועד לשירות ביטחון שהסכים לשרת בשירות לאומי-אזרחי ושפוקד אישר את שירותו כאמור לפי הוראות סעיף 26 לחוק שירות ביטחון;

(2) מי ששר הביטחון פטר אותו מחובת שירות סדיר לפי הוראות פרק ג' לחוק שירות ביטחון, ובלבד שטרם מלאו לו 29 שנים והגיש לרשות בקשה לשרת בשירות לאומי-אזרחי⁷;

(3) בסעיף 6(ז)2, במקום "מיועד לשירות ביטחון" יבוא "אדם, לפי הוראות סעיף 2";

(4) בסעיף 23 -

(א) בסעיף קטן (ב) -

(1) במקום הרישה יבוא "המנהל יודיע לפוקד אם התקיימה נסיבה מהנסיבות כמפורט להלן, לגבי מיועד לשירות ביטחון שאושר להציבו בשירות לאומי-אזרחי כאמור בסעיף 2(1), בתוך 7 ימים מיום התקיימות אותה נסיבה";

(2) בפסקה 1(1), במקום "הוא נוכח" יבוא "המנהל נוכח" ובמקום "יבצע מיועד לשירות ביטחון" יבוא "יבצע המיועד לשירות ביטחון";

(3) בפסקאות 2(2) ו-3(3), במקום "של משרת" יבוא "של המיועד לשירות ביטחון";

(ב) בסעיף קטן (ג), המילים "או משרת בשירות לאומי-אזרחי, לפי העניין" - יימחקו, ובמקום "הוראות סעיף 26(ב) או 26(ב)" יבוא "הוראות סעיף 26(ד)";

(5) סעיף 36 - בטל.

8. בחוק סיוע כלכלי לעידוד לומדי תורה וסטודנטים נזקקים, התשע"ז-2017⁷, בסעיף 2, בהגדרה "לומד תורה", בפסקה 1(1), במקום "26" יבוא "26" ובמקום הסיפה החל מהמילים "לפי סעיף 26(א)1" יבוא "לפי סעיפים 26(א)1 או 26(ד)1 (אותו חוק, לפי העניין".

9. (א) ישיבה שהייתה כלולה, ערב תחילתו של חוק זה (בסעיף זה - יום התחילה), ברשימה שגיבש שר הביטחון לפי סעיף 26 כחוק העיקרי, כנוסחו ערב יום התחילה, יראו אותה כישיבה הכלולה ברשימת הישיבות לפי סעיף 26א לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

(1) מלש"ב שהסכים לכך ושפוקד אישר את שירותו כאמור לפי הוראות סעיף 26 לחוק;

(2) מי שהגיש בקשה לשרת בשירות לאומי-אזרחי לאחר ששר הביטחון פטר אותו מחובת שירות סדיר לפי פרק ג' לחוק, ובלבד שטרם מלאו לו 29 שנים.

סעיף 9 בשל ביטולו של פרק ג' לחוק וקביעת הסדר חלופי לשילובם של תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בשירות סדיר ובשירות הלאומי-אזרחי, מוצע לקבוע הוראות מעבר המבהירות את היחס

"תוקף"

36. (א) חוק זה יעמוד בתוקף עד יום י"א בתמוז התשפ"ג (30 ביוני 2023) (בסעיף זה - מועד הפקיעה).

(ב) הוראות חוק זה יוסיפו לחול אף לאחר מועד הפקיעה על מי שהחל את שירותו לפי חוק זה לפני מועד הפקיעה ועל הגוף המפעיל שאצלו הוא משרת, עד תום שירותו.

כמו כן מוצע לקבוע בחוק שירות לאומי-אזרחי כי הרשות לשירות אזרחי תפנה לגוף מפעיל לשם ביצוע שירות לאומי-אזרחי, כל אחד מאלה:

⁷ ס"ח התשע"ז, עמ' 320.

(ב) על אף האמור בהגדרה "ישיבה" שבסעיף 26 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, ישיבה כאמור בסעיף קטן (א) שאינה מופעלת על ידי עמותה או חברה לתועלת הציבור יראו אותה כישיבה לעניין פרק ג' לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, עד יום ל' באב התשפ"ב (27 באוגוסט 2022).

(ג) צו דחיית שירות שניתן לפי פרק ג' לחוק העיקרי, כנוסחו ערב יום התחילה, יראו אותו כאילו ניתן לפי סעיף 26 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, לכל דבר ועניין, לרבות לעניין סעיף 26 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה.

(ד) מוסד לימודי חרדי או חלק ממוסד לימודי המיועד לתלמידים חרדים שהיו כלולים בצו שקבע שר הביטחון לפי פסקה (2) להגדרה "בוגר מוסד חינוך חרדי" שבסעיף 26טו(א) לחוק העיקרי כנוסחו ערב יום התחילה, יראו אותו כמוסד חינוך חרדי שנקבע לפי פסקה (2) להגדרה "מוסד חינוך חרדי" שבסעיף 26יב לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה.

(ה) השכלה או הכשרה שאישר שר הכלכלה והתעשייה כהכשרה תעסוקתית מיועדת לפי סעיף 26יג לחוק העיקרי כנוסחו ערב יום התחילה, יראו אותן כהכשרה תעסוקתית מיועדת כהגדרתה בסעיף 26ג לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לתועלת הציבור, פרק זמן להסדרת מעמדן, וזאת עד למועד תום שנת הלימודים הבאה שבמהלכה ייכנס החוק המוצע לתוקף – יום ל' באב התשפ"ב (27 באוגוסט 2022).

נוסף על כך, מוצע לקבוע כי צו דחיית שירות שניתן מכוח פרק ג' לחוק כנוסחו ערב יום התחילה, יראו אותו כאילו ניתן מכוח סעיף 26 לחוק המוצע. יובהר כי הוראה זו מתייחסת הן לצווי דחיית שירות אשר ניתנו מכוח פרק ג' לחוק כנוסחו ערב יום התחילה ועודם בתוקף (ועל כן הם ימשיכו לעמוד בתוקפם), והן לצווי דחיית שירות אשר ניתנו מכוח פרק ג' לחוק המוצע. כך למשל, לעניין סעיף 26 לחוק המוצע, שעניינו מתן פטור בהגעה לגיל הפטור לאחר סיום תקופות דחיית השירות, יובאו בחשבון גם תקופות דחיית שירות מכוח צווי דחיית שירות שניתנו לפי ההסדר הקודם.

עוד מוצע כי מוסד לימודי חרדי או חלק ממוסד לימודי המיועד לתלמידים חרדים, שהיו כלולים בצו שקבע שר הביטחון לפי סעיף 26טו(א) לחוק כנוסחו ערב יום התחילה, יראו אותו כמוסד חינוך חרדי שנקבע לפי פסקה (2) להגדרה "מוסד חינוך חרדי" שבסעיף 26יב לחוק המוצע.

כמו כן מוצע לקבוע כי מסלולי לימוד שאישר שר הכלכלה והתעשייה כהכשרה תעסוקתית מיועדת לפי סעיף 26יג לחוק כנוסחו ערב יום התחילה, יראו אותם כהכשרה תעסוקתית מיועדת לפי סעיף 26ג לחוק המוצע.

שבין הוראות ההסדר שמוצע לבטלו לבין הוראות פרק ג' המוצע, כמפורט להלן:

מכוח פרק ג' לחוק כנוסחו הקיים, הותקנו תקנות התשע"ח-2017 (להלן – תקנות אמנות המידה), ותקנות שירות ביטחון (תנאים נוספים לדחיית שירות לתלמידי ישיבות והוראות שונות), התשע"ח-2017. כמו כן, בהתאם להוראות סעיף 26כד לחוק כנוסחו ערב יום התחילה ולתקנות אמנות המידה, נקבעה על ידי שר הביטחון רשימת ישיבות. הוראות פרק ג' המוצעות יחליפו את הוראות פרק ג' שבוטל על ידי בית המשפט העליון, וזאת עובר למועד תחילת בטלותן – יום ד' בשבת התשפ"ב (6 בינואר 2022), ולפיכך התקנות האמורות וכן רשימת הישיבות שנקבעה כאמור יעמדו בתוקפן גם לאחר כניסת החוק המוצע לתוקף, בהתאם לסעיף 23 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981. מוצע להבהיר בהוראת מעבר כי ישיבה שהייתה כלולה, ערב תחילתו של החוק המוצע ברשימה שגיבש שר הביטחון לפי סעיף 26כד לחוק, כנוסחו ערב יום התחילה, יראו אותה כישיבה הכלולה ברשימת הישיבות לפי סעיף 26יא לחוק המוצע, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה.

כמו כן, הואיל ובמסגרת חוק זה מוצע לתקן את ההגדרה "ישיבה" בפרק ג' כך שהיא תחול רק לגבי ישיבות המופעלות על ידי עמותות וחברות לתועלת הציבור, מוצע לקבוע הוראת מעבר שתאפשר לישיבות שנכללו ברשימת הישיבות בהתאם להוראות פרק ג' הקיים והתקנות האמורות, ואשר לא היו מאגודות כעמותה או כחברה

נספח לדברי הסבר

וזה נוסחו של פרק ג' לחוק שמוצע לבטלו:

"פרק ג' 1: שילוב בוגרי ישיבות ומוסדות חינוך חרדיים

סימן א': פרשנות ותחולה

הגדרות – פרק ג' 1

26ב. בפרק זה –

"חוק שירות לאומי-אזרחי" – חוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014;

"יום התחילה" – י"ח באדר ב' התשע"ד (20 במרס 2014);

"ישיבה" – ישיבה או כולל שמתקיימים בהם לימודים תורניים והכלולים ברשימה שגיבש לעניין זה שר הביטחון לפי סעיף 26ב;

"שירות לאומי-אזרחי", "שירות אזרחי-ביטחוני" ו"שירות אזרחי-חברתי" – כהגדרתם בחוק שירות לאומי-אזרחי;

"שנת גיוס" – שנה המתחילה ב' ביולי והמסתיימת ב' 30 ביוני;

"תנאים לדחיית שירות" – התנאים המנויים בסעיף 26ב;

"תקופת ההסתגלות הראשונה" – התקופה שמיום התחילה עד יום ח' בתמוז התש"ף (30 ביוני 2020);

"תקופת ההסתגלות השנייה" – התקופה שמיום ט' בתמוז התש"ף (1 ביולי 2020) עד יום י"א בתמוז התשפ"ג (30 ביוני 2023).

תחולה – פרק ג' 1

26ג. (א) הוראות פרק זה יחולו נוכח ההכרה בחשיבות לימוד התורה.

(ב) הוראות פרק זה יחולו כמפורט להלן:

(1) מי שביום התחילה מלאו לו 18 שנים וטרם מלאו לו 22 שנים, יחולו עליו הוראות סעיפים 26ה עד 26ח;

(2) מי שביום התחילה מלאו לו 22 שנים, יחולו עליו הוראות סעיפים 26ו ו'26י;

(3) מי שמלאו לו 18 שנים במהלך תקופת ההסתגלות הראשונה, יחולו עליו הוראות סעיף 26יא;

(4) מי שמלאו לו 18 שנים במהלך תקופת ההסתגלות השנייה, יחולו עליו הוראות סעיף 26יח.

סימן ב': תקופת ההסתגלות הראשונה

תחולה – תקופת ההסתגלות הראשונה

26ד. הוראות סימן זה יחולו בתקופת ההסתגלות הראשונה.

דחיית שירות לתלמיד ישיבה שמלאו לו 18 שנים וטרם מלאו לו 22 שנים

26ה. (א) שר הביטחון, לבקשת מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה וביום התחילה מלאו לו 18 שנים וטרם מלאו לו 22 שנים, רשאי לדחות, בצו, את מועד התייצבותו של המבקש לשירות סדיר, אם מצא כי מתקיימים לגביו התנאים לדחיית שירות, וראה לנכון לעשות כן בהתחשב בצורכי הביטחון ובהיקף הכוחות הסדירים.

(ב) צו דחיית שירות לפי סעיף זה יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה.

(ג) שר הביטחון רשאי לחזור ולתת למיועד לשירות ביטחון כאמור בסעיף קטן (א) צו דחיית שירות לפי סעיף זה, עד הגיעו לגיל 24.

(ד) נדחה שירותו של מיועד לשירות ביטחון לפי הוראות סעיף זה, מוזמן לזמן, עד הגיעו לגיל 24, רשאי שר הביטחון לפטור אותו, בצו, מחובת שירות סדיר ויחולו לגביו הוראות סעיף 26ב לעניין שילוב בתעסוקה.

(ה) (בוטל).

ביטול או פקיעת תוקף של צו דחיית שירות

26ו. (א) בוטל צו דחיית שירות שניתן לפי סעיף 26ה בשל אי-עמידה בתנאים לדחיית שירות, יחולו על המיועד לשירות ביטחון הוראות סעיף 13.

(ב) פקע תוקפו של צו דחיית שירות שניתן לפי סעיף 26ה, ולא ביקש המיועד לשירות ביטחון להאריכו, יחולו עליו הוראות סעיף 13 אם טרם מלאו לו 21 שנים, והוראות סעיף 26ז – אם מלאו לו 21 שנים.

קריאה לשירות סדיר או הפניה לשירות לאומי-אזרחי

26ז. (א) מיועד לשירות ביטחון שניתן לו צו דחיית שירות לפי פרק זה, ופקע תוקפו של הצו לאחר שמלאו לו 21 שנים, רשאי פוקד, בצו, לקרוא לו להתייצב לשם בדיקת התאמתו לשרת בשירות ביטחון במקום ובזמן שהפוקד או מי שהוא הסמיך לכך קבע בצו; מי שנקרא להתייצב בצו לפי סעיף קטן זה חייב להתייצב במקום ובזמן שנקבעו בצו כאמור.

(ב) מצא הפוקד כי המיועד לשירות ביטחון מתאים לשרת בשירות ביטחון, רשאי הוא, בצו, לקרוא לו להתייצב, בתוך התקופות הנזכרות בסעיף 20, לשירות סדיר, במקום ובזמן שקבע, בצו, הפוקד או מי שהוא הסמיך לכך, והמיועד לשירות ביטחון חייב להתייצב כאמור.

נספח לדברי הסבר

ושר הביטחון ידחה, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר לשם ביצוע השירות האומי-אזרחי.

(ו) בחר המיועד לשירות ביטחון שלא להשתלב בשירות סדיר או בשירות לאומי-אזרחי, רשאי שר הביטחון לפטור אותו, בצו, מחובת שירות סדיר, ויחולו לגביו הוראות סעיף 26 לענין שילוב בתעסוקה.

פטור משירות סדיר למי ששירת בשירות לאומי-אזרחי כאמור בסעיף 26ט

26. (א) מי ששירת בשירות לאומי-אזרחי כאמור בסעיף 26 וניתן לו אישור על השלמת השירות לפי סעיף 12 לחוק שירות לאומי-אזרחי, יפטור אותו שר הביטחון, בצו, מחובת שירות סדיר.

(ב) הופסק השירות האומי-אזרחי של מיועד לשירות ביטחון לפי הוראות סעיף 23 לחוק שירות לאומי-אזרחי, רשאי הפוקד, בצו, לקרוא לו להתייצב לשירות סדיר, ויחולו הוראות סעיף 26(ב).

הוראות לענין מי שמלאו לו 18 שנים במהלך תקופת ההסתגלות הראשונה

26. (א) שר הביטחון, לבקשת מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה שימלאו לו 18 שנים במהלך תקופת ההסתגלות הראשונה, רשאי לדחות, בצו, את מועד התייצבותו של המבקש לשירות סדיר, אם מצא כי מתקיימים לגביו התנאים לדחיית שירות, וראה לנכון לעשות כן בהתחשב בצורכי הביטחון ובהיקף הכוחות הסדירים.

(ב) צו דחיית שירות לפי סעיף זה יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה.

(ג) שר הביטחון רשאי במהלך תקופת ההסתגלות הראשונה לחזור ולתת למיועד לשירות ביטחון כאמור בסעיף קטן (א) צו דחיית שירות לפי סעיף זה, עד הגיעו לגיל 24.

(ד) על מיועד לשירות ביטחון שמועד התייצבותו לשירות סדיר נדחה לפי סעיף זה, יחולו הוראות אלה:

(1) מלאו לו 24 שנים במהלך תקופת ההסתגלות הראשונה – רשאי שר הביטחון לפטור אותו בהגיעו לגיל האמור, בצו, מחובת שירות סדיר, ויחולו לגביו הוראות סעיף 26 לענין שילוב בתעסוקה;

(2) לא מלאו לו 24 שנים עד תום תקופת ההסתגלות הראשונה – יחולו עליו, בתום תקופת הצו האחרון לדחיית שירות שניתן לפי סעיף זה, הוראות סימן ה'.

(ה) בוטל צו דחיית שירות שניתן לפי סעיף זה או פקע תוקפו, יחולו הוראות סעיף 26.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב) הפוקד רשאי, לאחר שבחן את כל אפשרויות הצבתו בשירות סדיר של המיועד לשירות ביטחון, להפנותו לשירות לאומי-אזרחי.

(ד) הסכים המיועד לשירות ביטחון להפנייתו לשירות לאומי-אזרחי, ידחה שר הביטחון, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר לצורך ביצוע השירות האומי-אזרחי; לא הסכים המיועד לשירות ביטחון להפנייתו כאמור, רשאי הפוקד, בצו, לקרוא לו להתייצב לשירות סדיר ויחולו הוראות סעיף קטן (ב).

פטור משירות סדיר למי ששירת בשירות לאומי-אזרחי כאמור בסעיף 26

26. (א) מי ששירת בשירות לאומי-אזרחי כאמור בסעיף 26 וניתן לו אישור על השלמת השירות לפי סעיף 12 לחוק שירות לאומי-אזרחי, יפטור אותו שר הביטחון, בצו, מחובת שירות סדיר.

(ב) הופסק השירות האומי-אזרחי של מיועד לשירות ביטחון לפי הוראות סעיף 23 לחוק שירות לאומי-אזרחי, רשאי הפוקד, בצו, לקרוא לו להתייצב לשירות סדיר, ויחולו הוראות סעיף 26(ב).

הוראות לענין מי שמלאו לו 22 שנים

26. (א) מיועד לשירות ביטחון שניתן לו צו דחיית שירות לפי חוק דחיית שירות לתלמידי ישיבות שתורתם אומנותם, התשס"ב-2002, והצו עמד בתוקפו ביום הפקיעה של החוק האמור בי"ג באב התשע"ב (1 באוגוסט 2012), וביום התחילה מלאו לו 22 שנים, רשאי הפוקד, בצו, לקרוא לו להתייצב לשם בחינת שילובו בשירות סדיר או בשירות לאומי-אזרחי, במקום ובזמן שהפוקד או מי שהוא הסמיך לכך קבע בצו; מי שנקרא להתייצב בצו לפי סעיף קטן זה, חייב להתייצב במקום ובזמן שנקבעו בצו כאמור.

(ב) בחר המיועד לשירות ביטחון להשתלב בשירות סדיר, רשאי הפוקד או מי שהוא הסמיך לכך, בצו, לקרוא לו להתייצב במקום ובזמן שקבע בצו, לשם בדיקת התאמתו לשרת בשירות ביטחון, והוא חייב להתייצב במקום ובזמן שנקבעו בצו כאמור.

(ג) מצא הפוקד כי המיועד לשירות ביטחון מתאים לשרת בשירות ביטחון, רשאי הוא, בצו, לקרוא לו להתייצב, בתוך תקופת הקריאה להתייצבות הנזכרות בסעיף 20, לשירות סדיר, במקום ובזמן שקבע, בצו, הפוקד או מי שהוא הסמיך לכך, והוא חייב להתייצב במקום ובזמן שנקבעו בצו כאמור.

(ד) מצא הפוקד כי מיועד לשירות ביטחון שבחר לשרת בשירות סדיר אינו מתאים לשרת בשירות ביטחון, לאחר שבחן את כל אפשרויות הצבתו של המיועד לשירות ביטחון בשירות סדיר, רשאי הוא, בצו, לקרוא לו להתייצב לשם בחינת שילובו בשירות לאומי-אזרחי.

(ה) בחר המיועד לשירות ביטחון להשתלב בשירות לאומי-אזרחי, יפנה אותו הפוקד לשירות לאומי-אזרחי,

נספח לדברי הסבר

סימן ג': שילוב בתעסוקה

שילוב בתעסוקה

26. (א) לשם קידום שילובם של בוגרי הישיבות בתעסוקה, רשאי עובד משרד הכלכלה ששר הכלכלה הסמיכו לכך לקבל מפקד או מאדם מטעמו מידע שיש בידיו לגבי מי ששר הביטחון פטר אותו מחובת שירות סדיר לפי סעיף 26ה(ד) או 26טו(ו) (בסעיף זה – מקבל פטור); מידע כאמור יימסר למטרת פנייה של משרד הכלכלה או של מפעיל למקבל הפטור, ובלבד שלא יועבר למפעיל מספר הזהות של מקבל הפטור; עובד משרד הכלכלה יבקש מפקד מידע לפי פסקה זו רק לתכלית האמורה ובמידה שנדרש.

(ב) מידע יועבר לפי הוראות סעיף קטן (א) באופן מאובטח בהתאם לנהלים שייקבעו במשרד הכלכלה.

(ג) מקבל פטור שמידע לגביו הועבר לפי הוראות סעיף קטן (א), זכאי לדרוש שהמידע האמור יימחק ולא יישמר; דרש מקבל פטור כאמור, ימחק עובד משרד הכלכלה או המפעיל את המידע.

(ד) לא יגלה אדם מידע שהגיע אליו לפי סעיף קטן (א) ולא יעשה בו כל שימוש אלא לתכלית האמורה באותו סעיף קטן.

(ה) בסעיף זה –

”מידע” – מספר זהות, שם פרטי ושם משפחה, מען למשלוח דואר ומספר טלפון קווי ונייד;

”מפעיל” – מי שמפעיל או מקיים מטעם משרד הכלכלה מרכז תעסוקה או פעילות להכוונה תעסוקתית.

הכשרה תעסוקתית מיועדת

26. על אף האמור בסעיף 26כג, בתקופה שבה מיועד לשירות ביטחון שניתן לו צו דחייית שירות לפי פרק זה נמצא בהכשרה תעסוקתית מיועדת, יופחת מהיקף השעות כאמור בסעיף 26כג(א)(1), מספר השעות שבהן הוא נמצא בהכשרה תעסוקתית מיועדת, ולכל היותר 15 שעות בשבוע; בסעיף זה –

”הכשרה תעסוקתית מיועדת” – השכלה או הכשרה שאישר שר הכלכלה, המיועדת לקידום שילובם המקצועי בתעסוקה של תלמידי ישיבה ששירותם נדחה לפי הוראות פרק זה, לרבות פעילות הכוונה מקצועית;

”השכלה” – לימודי תכנית היסוד כמשמעותה בחוק חינוך ממלכתי, התשי”ג-1953, כולה או חלקה, או השכלה אחרת שאישר שר הכלכלה על פי אמות מידה שקבע בשים לב לצורכי הצבא, ובלבד שהלימודים אינם לקראת תואר מוכר כמשמעותו בחוק המועצה להשכלה גבוהה, התשי”ח-1958.

דיווח לכנסת – שילוב בתעסוקה

26. שר הכלכלה ידווח לוועדת הכלכלה של הכנסת, אחת לשנה, על השפעות יישום הוראות סימן זה על שילוב בוגרי ישיבות בתעסוקה.

סימן ד': יעדי גיוס

יעדי גיוס בתקופת ההסתגלות הראשונה ובתקופת ההסתגלות השנייה

26טו. (א) בסימן זה –

”בוגר מוסד חינוך חרדי” – מי שלמד בין גיל 14 לגיל 18, שנתיים לפחות, במוסד חינוך שהוא אחד מאלה:

(1) מוסד חינוך תרבותי ייחודי, כהגדרתו בחוק מוסדות תרבותיים ייחודיים, התשס”ח-2008, המיועד לקבוצת האוכלוסייה המפורטת בפסקה (1) להגדרה ”קבוצה תרבותית ייחודית” בחוק האמור;

(2) מוסד לימודי חרדי או חלק ממוסד לימודי המיועד לתלמידים חרדים, שקבע, בצו, שר הביטחון, בהתייעצות עם שר החינוך או עם שר הכלכלה, לפי העניין, ובאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת;

”מתגייס בפועל” – מי שהחל לשרת בשירות סדיר או בשירות לאומי-אזרחי, בשנת גיוס מסוימת;

”הצוות” – הצוות הבין-משרדי שהוקם לפי הוראות סעיף 26טו.

(ב) הממשלה תפעל, בתקופת ההסתגלות הראשונה ובתקופת ההסתגלות השנייה, להגדלה הדרגתית של מספר המתגייסים בפועל לשירות סדיר ולשירות לאומי-אזרחי (בסעיף זה – גיוס לשירות) מקרב תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדים.

(ג) לשם הגדלה הדרגתית של מספר המתגייסים, תחליט הממשלה, בין השאר, על יעדים שנתיים של גיוס לשירות, בתקופת ההסתגלות הראשונה ובתקופת ההסתגלות השנייה, ועל אופן השגתם; היעדים השנתיים יכללו –

(1) יעד שנתי לגיוס לשירות סדיר שייקבע בשים לב להמצאת שר הביטחון;

(2) יעד שנתי לגיוס לשירות לאומי-אזרחי, בחלוקה לשירות אזרחי-ביטחוני ושירות אזרחי-חברתי שייקבע בשים לב להמצאת השר הממונה על חוק שירות לאומי-אזרחי (בפרק זה – השר הממונה);

נספח לדברי הסבר

החלטה, בהסכמת השר הממונה, בהתאם לתכנית שהוגשה לו כאמור ויביאה לאישור הממשלה לא יאוחר מ-40 ימים מיום שהוגשה לו התכנית; לא הגיע שר הביטחון להסכמה עם השר הממונה בעניין הצעת ההחלטה כאמור, בתוך 30 ימים מיום שהוגשה לו התכנית, יגיש שר הביטחון את הצעת ההחלטה לממשלה ויביא בדברי ההסבר להצעה את עמדת השר הממונה.

(א) ישישה חודשים לפני תום תקופת ההסתגלות הראשונה, ישלים הצוות את גיבושה של תכנית רב-שנתית לתקופת ההסתגלות השנייה; על התכנית הרב-שנתית כאמור יחולו הוראות סעיף קטן (א), בשינויים המחויבים, והיא תגובש בהתחשב, בין השאר, במידת העמידה ביעדי הגיוס בתקופת ההסתגלות הראשונה וביעילותם של האמצעים שנקטו בהתאם לתכנית הרב-שנתית שגובשה לפי סעיף קטן (א).

(ד) הצוות יגיש את התכנית כאמור בסעיף קטן (ג) לשר הביטחון ולשר הממונה, לא יאוחר משישה חודשים לפני תום תקופת ההסתגלות הראשונה; שר הביטחון יגיש הצעת החלטה, בהסכמת השר הממונה, בהתאם לתכנית שהוגשה לו כאמור ויביאה לאישור הממשלה לא יאוחר מ-40 ימים מיום שהוגשה לו התכנית; לא הגיע שר הביטחון להסכמה עם השר הממונה בעניין הצעת ההחלטה כאמור, בתוך 30 ימים מיום שהוגשה לו התכנית, יגיש שר הביטחון את הצעת ההחלטה לממשלה ויביא בדברי ההסבר להצעה את עמדת השר הממונה.

(ה) הצוות יערוך מעקב מתמיד אחר יישום החלטות הממשלה שהתקבלו לפי סעיף 26טו(ג) במהלך תקופת ההסתגלות הראשונה ותקופת ההסתגלות השנייה.

(ו) הצוות ידווח לשר הביטחון ולשר הממונה, אחת לשנה, על ביצוע הוראות סעיף זה ובכלל זה על אמצעי המעקב שנקטו.

הודעות בדבר מספר המתגייסים לשירות סדיר והמשרתים בשירות לאומי-אזרחי

26טו. (א) שר הביטחון יודיע לממשלה בתום כל שנת גיוס על מספר המתגייסים לשירות סדיר מקרב תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדיים באותה שנת גיוס, ויפרסם על כך הודעה ברשומות לא יאוחר מ-5 ביולי.

(ב) השר הממונה יודיע לממשלה בתום כל שנת גיוס על מספר המשרתים בשירות לאומי-אזרחי שהחלו לשרת באותה שנת גיוס, ויפרסם על כך הודעה ברשומות לא יאוחר מ-5 ביולי.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), עד 5 בינואר בכל שנה תימסר לממשלה הודעה כמפורט להלן, והממשלה תפרסם על כך הודעה ברשומות לא יאוחר מ-15 בינואר:

(1) הודעת שר הביטחון על מספר המתגייסים לשירות סדיר, לפי פרק זה, בששת החודשים הראשונים של שנת הגיוס;

(3) יעד שנתי מצטבר, הכולל את היעדים השנתיים המפורטים בפסקאות (1) ו-(2) (בסעיף זה – יעד שנתי כולל).

(1ג) בקביעת אופן השגתם של היעדים השנתיים כאמור בסעיף קטן (ג), תיתן הממשלה את דעתה לתכניות הרב-שנתיות שגיבש הצוות לפי סעיף 26טו.

(ד) בקביעת יעדי הגיוס תיתן הממשלה את דעתה גם למספר המיועדים לשירות ביטחון שניתן להם צו דחיית שירות לפי סעיף 26כב(ב) עד הגיעם לגיל 26, ולמספר יוצאי הצבא שניתן להם פטור לפי סעיף 26ה(ד) או 26טו(ו).

(ה) יעדי הגיוס יעלו מדי שנת גיוס, ובלבד שהיעד השנתי הכולל לשנת הגיוס שתחילתה בחודש יולי 2013, לא יפחת מ-3,500 מתגייסים לשירות.

(ו) עלה על 1,000, בשנת גיוס מסוימת, מספר המתגייסים לשירות סדיר עד גיל 20 כלוחמים, יראו, לעניין יעדי הגיוס, כל שני מתגייסים נוספים עד גיל 20 כלוחמים, כשלושה; לעניין זה, "לוחם" – כהגדרתו בפקודות הצבא.

הקמת צוות בין-משרדי לקידום עמידה ביעדי הגיוס

10טו. הממשלה תקים, בתוך 30 ימים מיום תחילתו של חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 21), התשע"ו-2015 (בפרק זה – תיקון מס' 21), צוות בין-משרדי, בראשות המנהל הכללי של משרד הביטחון, שחבריו יהיו:

(1) ראש המועצה הלאומית לכלכלה הפועלת לפי החלטת הממשלה מספר 430 מיום י"ז באלול התשס"ו (10 בספטמבר 2006);

(2) הממונה על התקציבים במשרד האוצר;

(3) המנהל הכללי של משרד הכלכלה;

(4) המנהל הכללי של משרד החינוך;

(5) המנהל הכללי של הרשות לשירות לאומי-אזרחי;

(6) נציג בכיר מטעם ראש המטה הכללי של צבא ההגנה לישראל;

(7) נציג היועץ המשפטי לממשלה.

תפקידי הצוות

26טו. (א) הצוות יגבש תכנית רב-שנתית לתקופת ההסתגלות הראשונה הכוללת אמצעים שיקדמו את העמידה ביעדי הגיוס לשירות סדיר ולשירות לאומי-אזרחי שנקבעו לפי סעיף 26טו; לשם כך רשאי הצוות, בין השאר להציע תיקוני חקיקה ולהמליץ על שימוש בתכניות קיימות שהן בתחומי האחריות של משרד הממשלה, לרבות תכניות המעוגנות בהחלטות הממשלה, בהוראות תקנות כספים ומשק (תכ"מ) של החשב הכללי במשרד האוצר ובמבחיני תמיכות.

(ב) הצוות יגיש את התכנית כאמור בסעיף קטן (א), לשר הביטחון ולשר הממונה, לא יאוחר מתום 120 ימים מיום תחילתו של תיקון מס' 21; שר הביטחון יגבש הצעת

נספח לדברי הסבר

הוראות לעניין עמידה ביעדי גיוס

26כב. (א) הושגו יעדי הגיוס שעליהם החליטה הממשלה בשנת גיוס מסוימת החל משנת הגיוס שתחילתה בחודש יולי 2019, רשאי שר הביטחון להמשיך ולדחות, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר של מיועד לשירות ביטחון שמתקיים בו האמור בסעיף 26יט רישא, באותה שנת גיוס, עד הגיעו לגיל 26, אף אם לא הושגו יעדי הגיוס בשנות הגיוס שלאחר אותה שנת גיוס והכולל במהלך תקופת ההסתגלות השנייה.

(ב) מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה ששירותו נדחה לפי סעיף קטן (א), עד הגיעו לגיל 26, רשאי שר הביטחון לפטור אותו, בצו, מחובת שירות סדיר.

(ג) (1) בוטל צו דחיית שירות שניתן לפי סעיף זה בשל אי-עמידה בתנאים לדחיית שירות, יחולו על המיועד לשירות ביטחון הוראות סעיף 13.

(2) פקע תוקפו של צו דחיית שירות שניתן לפי סעיף זה, ולא ביקש המיועד לשירות ביטחון להאריכו, יחולו עליו הוראות סעיף 26.

הוראות לעניין אי-עמידה ביעדי גיוס

26כבא. (א) לא הושג יעד גיוס שנתי שעליו החליטה הממשלה בשנת גיוס מסוימת, החל משנת הגיוס שתחילתה בחודש יולי 2019, לא יחולו הוראות סעיף 26 מתחילת אותה שנת גיוס ואילך.

(ב) מי שמתקיים בו האמור בסעיף 26יט רישא באותה שנת גיוס ואילך יחולו עליו הוראות סעיף 26(2).

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), הוראות סעיף 26 ימשיכו לחול על מי שמתקיים בו האמור בסעיף 26יט רישא בשנים שקדמו לאותה שנת גיוס וניתן לו צו דחיית שירות לפי סעיף 26ב.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (א), לא יפעיל הפוקד את סמכויותיו לפי סעיף 26 עד ליום 1 בינואר שלאחר תום שנת הגיוס שבה לא הושג יעד שנתי אלא לגבי מי שבאותה תקופה פקע תוקפו של צו דחיית שירות שניתן לו ולא ביקש להאריכו; התקופה האמורה בסעיף קטן זה לא תבוא במניין החדשים לפי סעיף 20(ב).

סמכויות שר הביטחון באין עמידה ביעדים

26כבב. (א) על אף הוראות סעיף 26כבא, לבקשת מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה שאינה ישיבה גבוהה ציונית, שפוקד רשאי לקרוא לו להתייצב לפי סעיף 26, רשאי שר הביטחון לדחות, בצו, את מועד התייצבותו לשירות סדיר, אם מצא כי מתקיימים לגבי התנאים לדחיית שירות וראה לנכון לעשות כן בהתחשב בצורכי הביטחון ובהיקף הכוחות הסדירים.

(ב) צו דחיית שירות לפי סעיף זה יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה.

(2) הודעת השר הממונה על מספר המשרתים בשירות לאומי-אזרחי בשנת החודשים הראשונים של שנת הגיוס.

סימן ה': תקופת ההסתגלות השנייה

תחולה – תקופת ההסתגלות השנייה

26ז. הוראות סימן זה יחולו בתקופת ההסתגלות השנייה.

דחיית שירות למיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה 26יח. (א) שר הביטחון, לבקשת מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה, רשאי לדחות, בצו, את מועד התייצבותו של המבקש לשירות סדיר, אם מצא כי מתקיימים לגבי התנאים לדחיית שירות, וראה לנכון לעשות כן בהתחשב בצורכי הביטחון ובהיקף הכוחות הסדירים.

(ב) צו דחיית שירות לפי סעיף זה יינתן לתקופה שלא תעלה על שנה.

(ג) שר הביטחון רשאי במהלך תקופת ההסתגלות השנייה לחזור ולתת למיועד לשירות ביטחון כאמור בסעיף קטן (א) צו דחיית שירות לפי סעיף זה, עד הגיעו לגיל 21.

(ד) מלאו למיועד לשירות ביטחון 21 שנים במהלך שנת גיוס וביקש המיועד לשירות ביטחון לדחות את התייצבותו לשירות סדיר, רשאי שר הביטחון לדחות את מועד התייצבותו של המבקש עד תום שנת הגיוס, בכפוף להוראות סעיף קטן (א); לא ביקש המיועד לשירות ביטחון לדחות את מועד התייצבותו כאמור, יחולו עליו הוראות סעיף 26.

(ה) בוטל צו דחיית שירות לפי סעיף זה בשל אי-עמידה בתנאים לדחיית השירות או פקע תוקפו של צו דחיית שירות לפי סעיף זה ולא ביקש מיועד לשירות ביטחון להאריכו, יחולו על המיועד לשירות ביטחון הוראות סעיף 13.

תחולת סעיפים בשום לב לעמידה ביעדי גיוס

26יט. מיועד לשירות ביטחון ששירותו נדחה בתקופת ההסתגלות הראשונה בצו לפי סעיף 26יא וחלות עליו הוראות סעיף קטן (ד)2 של הסעיף האמור, בין שניתן לגבי צו דחיית שירות נוסף לפי סעיף 26יח ובין שלא ניתן, ומלאו לו 21 שנים, יחולו עליו בשנת הגיוס שלאחר תום תקופת הצו האחרון לדחיית שירות שניתן לפי הסעיפים האמורים, הוראות אלה:

(1) הושגו יעדי גיוס באותה שנת גיוס – יחולו עליו הוראות סעיף 26ב;

(2) לא הושגו יעדי גיוס באותה שנת גיוס – יחולו עליו הוראות סעיף 26 לעניין קריאה לשירות סדיר או הפניה לשירות לאומי-אזרחי, בכפוף להוראות סעיף 26כב(ד) לגבי מועד הפעלת סמכויותיו של הפוקד.

נספח לדברי הסבר

כי מתקיים במיועד לשירות ביטחון התנאי שבפסקה (1) והתחייב כי אם יחדל להתקיים במיועד לשירות ביטחון התנאי האמור, יודיע על כך לפוקד בתוך 21 ימים;

(6) תנאים מוקדמים נוספים שקבע שר הביטחון, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת.

(ב) ביקש מיועד לשירות ביטחון לחזור ולקבל צו דחיית שירות לפי פרק זה, יצרף מחדש לכל בקשה כאמור תצהירים והתחייבות כאמור בסעיף קטן (א)(4) ו-(5).

רשימת הישיבות

26כד. (א) שר הביטחון יגבש את רשימת הישיבות לענין פרק זה, בהתאם לאמות מידה שיקבע בתקנות; החלטת שר הביטחון בדבר הכללת ישיבה ברשימה תיעשה בהתחשב בהמלצת ועד הישיבות בארץ ישראל; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי למנוע מישיבה לפנות לשר הביטחון בבקשה להיכלל ברשימת הישיבות.

(ב) רשימת הישיבות תפורסם באתר האינטרנט של אגף כוח אדם בצבא ההגנה לישראל ותופקד לעיון הציבור הפוקד את לשכות הגיוס האזוריות.

(ג) שר הביטחון רשאי להסיר ישיבה מרשימת הישיבות, לאחר שנתן לראש הישיבה הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו, אם מצא כי התקיים אחד מאלה:

(1) שיעור מסוים מקרב תלמידי הישיבה שהם מיועדים לשירות ביטחון, אינו מתייצב לרישום ולבדיקה רפואית לפי סעיפים 3 ו-5; שר הביטחון יקבע את השיעור האמור;

(2) ראש הישיבה אינו ממלא את חובותיו בהתאם להוראות סעיף 26כג(א)(5);

(3) חדל להתקיים הישיבה אחד מהתנאים בהתאם לאמות המידה שקבע שר הביטחון כאמור בסעיף קטן (א);

(4) התקיימו נסיבות אחרות המצדיקות, לדעת שר הביטחון, את הסרתה מהרשימה.

(ד) שר הביטחון יקבע בתקנות הוראות לענין תלמידי ישיבה שהוסרה מרשימת הישיבות ושעומדים בתנאים לדחיית שירות.

מניעת פגיעה במעמדה של יוצא צבא אישה

26כד. לא ייפגע מעמדה ושלילובה של יוצא צבא אישה בשירות ביטחון בשל שירותם של בוגרי ישיבות ומוסדות חינוך חרדיים בשירות ביטחון לפי פרק זה.

שמירה על אורח חיים

26כז. צבא ההגנה לישראל יפעל לאפשר שמירה על אורח חייו של מי שהתגייס לשירות סדיר לפי פרק זה.

(ג) שר הביטחון רשאי במהלך תקופת ההסתגלות השנייה לחזור ולתת למיועד לשירות ביטחון כאמור בסעיף קטן (א) צו דחיית שירות לפי סעיף זה, עד הגיעו לגיל 26.

(ד) שר הביטחון יחליט על מספר המיועדים לשירות ביטחון שיינתן להם צו דחיית שירות לפי סעיף זה בכל שנת גיוס, בשים לב ליעד השנתי הכולל לגיוס שקבעה הממשלה לפי סעיף 26טו.

(ה) (בוטל).

(ו) נדחה שירותו של מיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה לפי הוראות סעיף זה, מומן לזמן, עד הגיעו לגיל 26, רשאי שר הביטחון לפטור אותו, בצו, מחובת שירות סדיר.

(ז) פקע תוקפו של צו דחיית שירות שניתן לפי סעיף זה בטרם הגיע המיועד לשירות ביטחון לגיל 26, ולא הוארך, יחולו על המיועד לשירות ביטחון הוראות סעיף 26, ואם בוטל צו דחיית השירות בשל אי-עמידה בתנאים לדחיית שירות – יחולו הוראות סעיף 13.

סימן ו': הוראות כלליות לענין דחיית שירות

תנאים לדחיית שירות

26כג. (א) לא יינתן צו דחיית שירות לפי פרק זה אלא למיועד לשירות ביטחון שהוא תלמיד ישיבה שמתקיימים בו כל אלה:

(1) הוא לומד בישיבה לימודים תורניים, באופן סדיר בהיקף שלא יפחת מ-45 שעות בשבוע, ובכולל – 40 שעות בשבוע, למעט בתקופות חופשה שקבע שר הביטחון;

(2) הוא לא עוסק בכל עיסוק נוסף על לימודיו בישיבה; ואולם בתקופת ההסתגלות הראשונה, ובתקופת ההסתגלות השנייה – לגבי מי שסעיף 26כז חל עליו, רשאי תלמיד ישיבה נשוי שמלאו לו 22 שנים, לעסוק בעיסוק נוסף על לימודיו בישיבה, ובלבד שלא יעסוק בעיסוק כאמור בשעות הלימודים בישיבה כאמור בפסקה (1); בפסקה זו, "עיסוק" – עבודה שמקובל לקבל בעבורה שכר, בין שהיא נעשית בשכר ובין שנעשית שלא בשכר, למעט הכשרה תעסוקתית מיועדת כהגדרתה בסעיף 26יג, ולרבות כל עיסוק אחר שקבע שר הביטחון;

(3) הוא קיים את חובותיו לפי חוק זה, ובכלל זה התייצב לרישום ולבדיקה רפואית לפי סעיפים 3 ו-5;

(4) הוא הצהיר, בתצהיר בכתב שניתן לפי סעיף 15 לפקודת הראיות, כי מתקיימים בו התנאים שבפסקאות (1) עד (3);

(5) ראש הישיבה שבה הוא לומד אישר, בתצהיר בכתב שניתן לפי סעיף 15 לפקודת הראיות,

נספח לדברי הסבר

תקנות – פרק ג'1

26כז. שר הביטחון, באישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, רשאי להתקין תקנות לביצוע הוראות פרק זה, ובכלל זה תקנות בעניינים אלה:

- (1) הדרכים והמועדים להגשת בקשות לפי פרק זה;
- (2) תנאים מוקדמים להגשת בקשות לפי פרק זה;
- (3) (נמחקה);
- (4) התנאים והכללים להכללה ברשימת הישיבות לפי סעיף 26כז.

דיווח לכנסת – פרק ג'1

26כח. (א) שר הביטחון ידווח לוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, אחת לשנה, לגבי שנת הגיוס שחלפה, בעניינים אלה:

- (1) מספר המתייצבים לשירות סדיר בכלל, ומספר המתייצבים כאמור מקרב בוגרי הישיבות ומוסדות החינוך החרדיים בפרט;
- (2) מספר צווי דחיית השירות וצווי הפטור משירות סדיר שניתנו לפי פרק זה;
- (3) נתונים בעניינים המפורטים בפסקאות (1) ו-(2) בהשוואה לשנים קודמות;

(א3) ביצוע הוראות סעיף 26טו, לרבות התכניות הרב-שנתיות שגיבש הצוות ואמצעי המעקב שנקטו לפי אותו סעיף, וכן החלטות הממשלה שהתקבלו בהתאם להוראות סעיף 26טו(ג);

(4) השפעת יישומן של הוראות פרק זה על השירות בשירות ביטחון, לרבות בכל הנוגע למעמדן ולשילובן של נשים בשירות ביטחון; דיווח לפי פסקה זו יימסר גם לוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי של הכנסת;

(5) מסלולי שירות המותאמים לשירותם של בוגרי ישיבות ומוסדות חינוך חרדיים, שנפתחו או הורחבו.

(ב) ועדת החוץ והביטחון של הכנסת תקיים אחת לשנה דיון בדיווחים שהתקבלו לפי סעיף קטן (א), לשם מעקב על ביצוע ההוראות לפי פרק זה.

הוראות לעניין פקיעת תוקפו של חוק שירות לאומי-אזרחי 26כט. פקע תוקפו של חוק שירות לאומי-אזרחי לפי הוראות סעיף 36 לחוק האמור, לא יהיה רשאי עוד פוקד להפנות לשירות לאומי-אזרחי מיועד לשירות ביטחון שהפוקד קרא לו להתייצב לפי הוראות פרק זה.

